

การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง
เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

นายอากาศกร งามปลอด

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง
เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

นายอากาศกร งามปลอด

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

COMPLIANCE WITH LIFE QUALITY STANDARD OF THE PRISONERS
IN SURATTHANI CENTRAL PRISON

BY

MR.APAKORN NGAMPLOD

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นาย อากาศ งามปลอด

เรื่อง

การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ชื่อผู้เขียน	นาอภากร งามปลอด
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง หากผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดี ผู้ต้องขังเหล่านั้น จะกลับเข้าไปสู่สังคมในลักษณะเดิม ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงต้องคำนึงถึงสิทธิเบื้องต้นในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง เพื่อมิให้ผู้ต้องขังอยู่ในสภาพที่เลวร้ายและถูกทำลายศักยภาพในการพัฒนาตนเอง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่าผู้ต้องขังได้รับการดูแลด้านคุณภาพชีวิตตามที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความต้องการของผู้ต้องขังว่ามีความต้องการให้ทางเรือนจำปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตในด้านใดเพิ่มบ้าง พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์ว่าผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการดูแลและปฏิบัติตามมาตรฐานตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้หรือไม่

จากการศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง สามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้ 5 มิติ คือ

1. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านความต้องการพื้นฐาน (ปัจจัยสี่) ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับบริการด้านอาหาร การรักษาพยาบาล บริการที่พักอาศัย และเครื่องนุ่งห่มหลับนอน

2. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้าน การได้รับพระราชทานอภัยโทษ การพักการลงโทษ และการลดวันต้องโทษ

3. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านความปลอดภัยในชีวิตเกี่ยวกับการคุกคามจากผู้ต้องขังอื่นและความปลอดภัยทางด้านสาธารณสุข

4. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้าน การติดต่อสื่อสารโดยการเยี่ยมญาติ การติดต่อสื่อสารโดยจดหมายและโทรศัพท์

5. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการด้านกีฬาและกิจกรรมคลายเครียดในด้านอื่น ๆ

นอกจากมาตรฐานที่ด้านกล่าวมาแล้วในข้างต้น ยังมีปัจจัยที่ส่งผลให้ทางเรือนจำไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานได้ ประกอบด้วย 1.ข้อจำกัดในด้านสถานที่ 2.ข้อจำกัดในด้านจำนวนผู้ต้องขัง 3.ข้อจำกัดด้านงบประมาณ 4.ข้อจำกัดด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ 5.ข้อกำหนดความมั่นคงของเรือนจำ 6.ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทางเจ้าหน้าที่เรือนจำ

การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในข้างต้น ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดในบางด้านเท่านั้น ด้านที่ปฏิบัติตามมาตรฐานประกอบด้วย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจัดการอาหาร และด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด แต่ในด้านที่ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดได้ อาจเพราะข้อจำกัดทางด้านสถานที่และจำนวนผู้ต้องขัง ประกอบด้วยด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ด้านเครื่องนุ่งห่ม ด้านที่พักอาศัย ส่วนด้านการรักษาพยาบาลนั้นเนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

คำสำคัญ: มาตรฐานคุณภาพชีวิต,ผู้ต้องขัง

Independent Study Title	COMPLIANCE WITH LIFE QUALITY STANDARD OF THE PRISONERS IN SURATTHANI CENTRAL PRISON
Author	Mr. Apakorn Ngamplod
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst.Prof.Pharkphoom Rukhamate,Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

Compliance with life quality of the prisoners can reflect their daily life. The prisoners who were treated badly will return to society with bad behaviors. Thus, the prisoners should be treated according to the human rights basis in order to prevent their potential degeneration.

The study investigated the prisoners' life quality standard compliance of the prison officers in Suratthani Central Prison. This focused on how prisoners are treated according to the life quality standard assigned by the Department of Corrections. The study also looked at factors affecting the prisoners' life quality standard compliance. Moreover, the prisoners' needs were investigated in order to find additional life quality practice. The analysis on life quality was approached to see whether the life of the prisoners were appropriately treated according to the set standard.

The study found that the life quality standard of the prisoners could be divided into five dimensions as follows.

1. The prisoners' life quality standard in the dimension of four necessities including food, remedy, accommodation, and clothing

2. The prisoners' life quality standard in the dimension of pre-designated freedom such as royal amnesty, penalty suspension, and reduction of punishment days

3. The prisoners' life quality standard in the dimension of life security including threatening encroachment from others and their health assurance

4. The prisoners' life quality standard in the dimension of communication such as the visit of relatives and communication through telephone or mail

5. The prisoners' life quality standard in the dimension of recreation including sports and recreational activities

Moreover, there were some limitations which the prison could not comply with the standard. These include 1) the area limitation, 2) the limitation of population recognition, 3) the budget limitation, 4) the limitation of the number of the officer, 5) the stability designation of the prison, and 6) the officers' responsibility to perform duties.

In accordance with the life quality standard stated above, the officers in Suratthani Central Prison could comply with some standard. The standard which was followed appropriately was the pre-designated freedom. The officers' practice beyond standard was in the dimension of communication and food service. The life quality standards of the prisoners which need more compliance were in the dimension of the area limitation and population. The lack of budgets on recreation, clothing, accommodation were also under the appropriate level of compliance. Moreover, the standard of health care was ignored by the prison officers.

Key Words: Life Quality Standard, Prisoner

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ ประธานกรรมการสอบ และ อาจารย์ ผศ.ดร.ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คุณ นักรบ นาคพรหม ผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี คุณ กัญญาพัชร อ่วมศิริ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป และเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในการเข้าไปสัมภาษณ์ภายในเรือนจำ ขอขอบคุณผู้ต้องขังที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นอย่างสูง จนการค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนในโครงการรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และเพื่อน ๆ โครงการรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นายอภากร งามปลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	1
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	3
กิตติกรรมประกาศ	5
บทนำการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี	1
1.1 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านความต้องการพื้นฐาน(ปัจจัยสี่)	5
1.2 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด	17
1.3 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับความปลอดภัยในชีวิต	24
1.4 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการติดต่อสื่อสาร	28
1.5 มาตรฐานด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ	35
องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี	38
2.1 ข้อจำกัดด้านสถานที่	38
2.2 ด้านจำนวนประชากรของผู้ต้องขัง	39
2.3 ด้านงบประมาณ	39
2.4 ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่	39
2.5 ด้านข้อกำหนดความมั่นคงของเรือนจำ	40
2.6 ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทางเจ้าหน้าที่เรือนจำ	40
การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี	41
3.1 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการบริการอาหาร	41

	(7)
3.2 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติ	42
3.3 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทางจดหมายและโทรศัพท์	42
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	44
4.1 บทสรุป	44
4.2 ข้อเสนอแนะ	47
รายการอ้างอิง	51
ประวัติผู้เขียน	54

บทนำ

การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การพัฒนาคนุษย์ ถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากความรู้ ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพตลอดจน คุณธรรม จริยธรรมของมนุษย์นั้นล้วนมีส่วนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีประสิทธิภาพ มีความสมดุลและยั่งยืน หากมนุษย์ปราศจากคุณภาพ ศักยภาพในด้านต่าง ๆ ย่อมไม่ส่งผลดีในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมให้มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ที่ถูกกักขังอยู่ใน เรือนจำ ที่มีสถานภาพความเป็น “นักโทษ” สูญสิ้นอิสรภาพ ถูกตัดขาดความสัมพันธ์ ระหว่างครอบครัว สังคมที่เคยอยู่และขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ จึงได้รับความสนใจมากขึ้นในฐานะที่บุคคลเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญและมีส่วนต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า เห็นได้จากที่สังคมมีแนวโน้มจะให้การยอมรับและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อแก้ไข ฟื้นฟู อาทิ โครงการราชทัณฑ์ตำบล โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะด้าน เป็นต้น

จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบัน มีผลให้ผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ที่เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี มีผู้ต้องขังประมาณ 4,000 คน ซึ่งมาตรฐานของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี นั้น สามารถรับผู้ต้องขังได้เพียง 2,000 คนเท่านั้น จากปริมาณผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากอาจจะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียดนำไปสู่การเกิดการจลาจลในเรือนจำ ดังตัวอย่างที่เรือนจำจังหวัดสงขลา ตามข่าวที่สื่อได้เสนอ ว่าสาเหตุที่ผู้ต้องขังต้องรวมตัวกันก่อเหตุจลาจลขึ้นในเรือนจำนั้น เพราะว่าไม่สามารถทนรับ สภาพความเป็นอยู่ด้านคุณภาพชีวิตที่ต่ำมากเกินไปกว่าที่ความอดทนของมนุษย์จะรับได้ จึงทำให้ผู้ต้องขังต้องรวมตัวลุกขึ้นมาก่อเหตุจลาจลดังกล่าว

เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี มีหน้าที่ดูแลผู้ต้องขังเพื่ออบรมแก้ไขให้สามารถปรับตัวเข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขทางสังคมได้ การแก้ไขอบรมผู้ต้องขังเป็นสิ่งสำคัญ หากผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดี ผู้ต้องขังเหล่านั้น จะกลับเข้าไปสู่สังคมในลักษณะเดิม ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงต้องคำนึงถึงมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนด เพื่อมิให้ผู้ต้องขังอยู่ในสภาพที่เลวร้ายและถูกทำลายศักยภาพในการพัฒนาตนเอง และอาจก่อเหตุจลาจลซึ่งทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน และเมื่อผู้ต้องขังกลับสู่สังคม สังคมก็จะได้รับผลร้ายตามมา

มาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังนั้นถือว่าเป็นตัวกำหนดคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังว่า จะได้รับการดูแลจากทางเรือนจำในด้านใดบ้าง โดยทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้ทางเรือนจำทุกแห่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ โดยมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ นั้นถูกกำหนดตาม พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 และ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 นอกจากนี้ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายไทย ทางเรือนจำก็อาจจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners 1955) ซึ่งในข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง มีข้อมูลดังต่อไปนี้

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners 1955) แยกได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านที่อยู่อาศัย เรือนจำควรจะมีการแยกผู้ต้องขังให้ผู้ต้องขังนอนคนเดียวในเวลา กลางคืน แต่ในกรณีที่มีปัญหาความแออัดทางหน่วยงานราชทัณฑ์ของประเทศนั้นอาจจะไม่ปฏิบัติตามหลักนี้ได้แต่โดยทั่วไปไม่ควรให้ผู้ต้องขังสองคนอยู่ห้องเดียวกัน ส่วนในเรือนจำที่มีห้องขังรวมควรจะต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลในเวลากลางวัน และควรจะต้องแยกผู้ต้องขังด้วยความเหมาะสม

อาคารสถานที่ ที่ใช้คุมขัง โดยเฉพาะเรือนนอนจะต้องจัดให้ถูกหลักอนามัย ตามสภาพของดินฟ้าอากาศ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่กว้างที่เหมาะสมไม่แออัด มีอากาศหายใจเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างและมีความอบอุ่น

สถานที่ที่จัดไว้ให้ผู้ต้องขังใช้เป็นที่อยู่ หรือที่ทำงานต้องมีหน้าต่าง เพื่อให้มีแสงสว่างพอที่ผู้ต้องขังจะอ่านหนังสือหรือทำงานได้ โดยควรออกแบบให้มีอากาศถ่ายเทได้ ไม่ว่าจะจะมีเครื่องระบายอากาศหรือไม่ก็ตาม และต้องมีหลอดไฟที่ให้ความสว่างแก่ผู้ต้องขังโดยที่ไม่เป็นอันตรายต่อสายตาของผู้ต้องขังในการอ่านหนังสือหรือทำงาน

นอกจากนี้ ควรมีการจัดสุขภัณฑ์ไว้สำหรับผู้ต้องขังทุกคนอย่างเพียงพอแก่ความต้องการในสภาพสะอาดและถูกสุขลักษณะ จัดให้มีอุปกรณ์ในห้องน้ำที่จำเป็นและน้ำสะอาดสำหรับชำระล้างร่างกายของผู้ต้องขัง ในอุณหภูมิที่เหมาะสมแก่สภาพอากาศ ฤดูกาล และสภาพภูมิประเทศ แต่อย่างน้อยที่สุดควรให้ผู้ต้องขังมีโอกาสอาบน้ำ สัปดาห์ละ 1 ครั้งในสภาพอากาศที่เหมาะสม และต้องดูแลรักษาความสะอาดเรือนจำ โดยเฉพาะส่วนที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง

ในส่วนของที่นอน ผู้ต้องขังทุกคนต้องมีที่นอนที่เป็นสัดส่วนเฉพาะตน มีที่นอนที่สะอาด และควรนำไปทำความสะอาดเป็นประจำให้ด้วย

2. อนามัยส่วนตัว ผู้ต้องขังต้องดูแลในเรื่องความสะอาดของร่างกาย จึงควรจัดหาน้ำและของใช้ในห้องน้ำที่จำเป็นเพื่อสุขภาพและความสะอาดของผู้ต้องขัง นอกจากนี้เรือนจำจะต้องดูแลความสะอาดของผู้ต้องขังในเรื่องของหมวดเครา โดยผู้ต้องขังชายควรได้โกนหมวดเคราอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถพบปะกับผู้ต้องขังอื่นในสภาพที่ไม่น่ารังเกียจ

3. เสื้อผ้า ผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้เสื้อผ้าของตนเอง ทางเรือนจำจะต้องจัดหาเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับสภาพอากาศให้แก่ผู้ต้องขังโดยคำนึงถึงสุขอนามัยของผู้ต้องขัง และต้องไม่มีลักษณะอันเป็นการเหยียดหยามหรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง และต้องจัดเตรียมเสื้อผ้าให้อยู่ในสภาพดีและสะอาด และในกรณีที่ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้ออกไปข้างนอกเรือนจำควรได้รับอนุญาตให้สวมเสื้อผ้าที่จัดหาเองหรือเสื้อผ้าอื่นที่ไม่เป็นการบ่งชี้สถานะของผู้ต้องขัง ส่วนผู้ต้องขังที่ได้รับอนุญาตให้ใส่เสื้อผ้าที่จัดหาเอง เรือนจำจะต้องตรวจสอบว่ามีสภาพเหมาะสมกับสภาพอากาศและมีความสะอาดหรือไม่

4. อาหาร ผู้ต้องขังทุกคนพึงได้รับอาหารที่มีสารอาหารเพียงพอ และตามกำหนดเวลาปกติ โดยจะเป็นอาหารที่เป็นประโยชน์แก่สุขภาพอนามัย มีคุณภาพ มีการจัดเตรียมและเก็บรักษาที่ดี นอกจากนี้เรือนจำต้องจัดเตรียมน้ำดื่มที่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ต้องขังทุกคนอยู่เสมอ

5. การให้บริการทางการแพทย์ เรือนจำทุกแห่งต้องจัดให้มีแพทย์อย่างน้อย 1 คนที่มีความรู้ทางจิตบำบัด การบริการด้านการแพทย์ในเรือนจำนั้นควรมีการเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับโรงพยาบาลของชุมชน และศูนย์จิตบำบัดในกรณีที่พบผู้ต้องขังมีปัญหาสุขภาพจิตจะได้มีการประสานงานและบำบัดรักษาได้อย่างเหมาะสม และเรือนจำจะต้องจัดบริการด้านทันตกรรมให้แก่ผู้ต้องขังทุกคนด้วย

ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยโดยโรคที่ต้องการพบแพทย์เฉพาะทาง ควรได้รับการส่งตัวไปยังสถานรักษาโรคนั้น ในกรณีที่เรือนจำมีสถานพยาบาลอยู่ภายใน ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และเวชภัณฑ์ให้เพียงพอสำหรับบำบัดผู้ต้องขังที่เจ็บป่วย และมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมมาประจำสถานพยาบาลนั้น

เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์ในเรือนจำ จะต้องตรวจสอบสุขภาพผู้ต้องขังทุกคนตั้งแต่แรกรับผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำ และต้องตรวจสอบสุขภาพผู้ต้องขังหลังจากนั้นอีกตามความจำเป็น เพื่อจะได้รู้ว่าผู้ต้องขังนั้น ๆ มีโรคทางกายหรือทางจิตอย่างไรหรือไม่ เพื่อจะได้ทำการบำบัดรักษา อีกทั้งเพื่อคัดแยกผู้ต้องขังที่ติดเชื้อไปบำบัดรักษาโดยเฉพาะ และตรวจสอบความพร้อมด้านร่างกายของผู้ต้องขังที่จะให้ทำงานตามคำสั่งของเรือนจำด้วย

เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์ในเรือนจำจะต้องดูแลทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง โดยแต่ละวันควรตรวจอาการของผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยหรือแจ้งว่าเจ็บป่วย ติดตามดูแลเป็นพิเศษ หากพบว่าผู้ต้องขังรายใดมีความจำเป็นต้องส่งไปรักษาภายนอกเรือนจำ ให้รายงานต่อผู้บัญชาการเรือนจำ

เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์ในเรือนจำจะต้องตรวจตราและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำเสมอในเรื่องเกี่ยวกับ การจัดบริการอาหาร สุขอนามัย ความสะอาดและความเหมาะสมของสถานที่นอนและเสื้อผ้าของผู้ต้องขังและผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอนั้นทันที

6. การติดต่อกับโลกภายนอก ผู้ต้องขังพึงได้รับการอนุญาตให้ติดต่อกับครอบครัวของตนและเพื่อนที่เชื่อถือได้ทั้งทางจดหมายและโดยการเยี่ยมเยียนของครอบครัวและเพื่อนดังกล่าวตามวันเวลาที่ทางเรือนจำกำหนดภายใต้ความควบคุมที่จำเป็น และผู้ต้องขังที่เป็นต่างด้าวควรได้รับอนุญาตในการติดต่อผู้แทนสถานทูต

ผู้ต้องขังควรได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร จุลสารพิเศษของทางเรือนจำ วิทยุ การบรรยายหรือสื่ออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ภายใต้การอนุญาตหรือการควบคุมของเรือนจำ

7. การนับถือศาสนา ข้อกำหนดมาตรฐานทุกข้อจะต้องใช้อย่างเสมอภาคโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ และมีความจำเป็นจะต้องให้ความเคารพต่อความเชื่อทางศาสนาของผู้ต้องขัง

ถ้าเรือนจำมีจำนวนผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาเดียวกันมากพอสมควร ทางเรือนจำควรให้อนุศาสนาจารย์ของศาสนานั้น ๆ มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในเรือนจำ หากผู้ต้องขังจำนวนมากเห็นพ้องด้วยและมีเงื่อนไขที่เอื้ออำนวย ก็ควรอนุญาตให้การจัดพิธีกรรมทางศาสนา และอนุญาตให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในเรือนจำได้เป็นประจำและอนุญาตให้อนุศาสนาจารย์เข้าเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังที่นับถือศาสนานั้น ๆ ตามเวลาอันสมควร

ผู้ต้องขังทุกคนควรได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นภายในเรือนจำและอนุญาตให้มีหนังสือหรือคู่มือพิธีกรรมของศาสนานั้น ๆ ด้วย

8. การออกกำลังกายและกีฬา ผู้ต้องขังทุกคนพึงได้รับโอกาสในการออกกำลังกายกลางแจ้งอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมงถ้าสภาพอากาศเอื้ออำนวย

สำหรับผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนและผู้ต้องขังอื่นที่อยู่ในวัยสภาพร่างกายที่เหมาะสมพึงมีสิทธิได้รับโอกาสในการฝึกฝนการเล่นกีฬาและนันทนาการ ซึ่งทางเรือนจำจะต้องจัดให้มีสถานที่และอุปกรณ์ตามสมควร

จากข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners 1955) เพื่อใช้ในกรณีที่ยกกฎหมายไทยไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังดังกล่าว ทางกรมราชทัณฑ์จึงได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง โดยมีบทบัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 และ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 ซึ่งจากพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าวสามารถจัดแยกออกเป็นมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในประเภทต่าง ๆ ได้ 5 ประเภทดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านความต้องการพื้นฐาน(ปัจจัยสี่)
2. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด
3. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านการได้รับความปลอดภัยในชีวิต
4. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านการติดต่อสื่อสาร
5. มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ

จากมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องข้างทั้ง 5 ประเภทผู้เขียนได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ และญาติของผู้ต้องขัง มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังต่อไปนี้

1.1 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องในด้านความต้องการพื้นฐาน(ปัจจัยสี่)

1.1.1 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับบริการด้านอาหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังท่านหนึ่งได้ให้ความสำคัญด้านอาหารซึ่งทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีหน้าที่บริการอาหารแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดมาตรฐานในการจัดเลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องขัง ตามระเบียบกฎกระทรวงมหาดไทย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2475 กำหนดให้ ผู้ต้องขังทุกคนปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1. ห้ามไม่ให้ผู้ต้องขังทำอาหารกินเองและห้ามนำอาหารไปรับประทานนอกบริเวณที่กำหนด หากไม่ได้รับอนุญาตจากทางพัศดี
2. นักโทษเด็ดขาดจะต้องรับประทานอาหารที่ทางเรือนจำจัดไว้บริการเท่านั้น ห้ามรับประทานอาหารส่วนตัว ในส่วนคนต้องขังและคนฝากสามารถรับประทานอาหารส่วนตัวได้ตามสมควร
3. ทางเรือนจำจะบริการอาหารให้ผู้ต้องขังรับประทานอย่างน้อยวันละ 2 มื้อ คือเช้าและเย็น อาหารมื้อหนึ่ง ๆ ให้ประกอบด้วยข้าวและกับข้าว
4. ผู้ต้องขังที่ทำงานหนัก หรือนักโทษเด็ดขาดตั้งแต่ชั้นดีขึ้นไปผู้บัญชาการเรือนจำจะสั่งให้จัดอาหารเพิ่มให้ หรืออนุญาตให้นำอาหารส่วนตัวมารับประทานก็ได้
5. อาหารที่ผู้ต้องขังจะรับประทานนั้นต้องให้แพทย์ตรวจก่อนในกรณีที่ไม่มีแพทย์ตรวจให้จัดเจ้าพนักงานเรือนจำเป็นผู้ตรวจ อาหารซึ่งตรวจพบว่าเน่าเสีย ห้ามให้ผู้ต้องขังรับประทานเด็ดขาด

6. โดยปกติอาหารที่จะให้ผู้ต้องขังรับประทานนั้นให้ปรุงขึ้นในเรือนจำ ให้ทางเรือนจำจัดเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเป็นผู้ปรุงอาหาร โดยผู้ต้องขังจะต้องผ่านการตรวจโรคและผ่านความเห็นชอบของแพทย์ก่อน¹

จากข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในปัจจุบันเรือนจำต่างๆก็ได้ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยกรมราชทัณฑ์ในปัจจุบันกำหนดให้ทุกเรือนจำ ให้ผู้ต้องขังได้รับอาหารวันละ 3 มื้อ คือ อาหารมื้อเช้า เวลา 07.00 น. มื้อกลางวัน เวลา 12.00 น. และมื้อเย็น เวลา 15.30 น. กำหนดอัตราค่าอาหารสำหรับผู้ต้องขังไว้วันละ 31 บาทต่อคนต่อวัน และกำหนดให้เรือนจำจัดอาหารเสริมพิเศษแก่นักโทษเด็ดขาดที่ออกไปทำงานสาธารณะ โดยคำนึงถึงคุณภาพอาหารที่ดีถูกหลักอนามัยและมีปริมาณเพียงพอ โดยเฉพาะโครงการที่มีผลประโยชน์ตอบแทนให้จัดอาหารเสริมพิเศษในอัตรา 40 บาทต่อวันต่อคน

กรมราชทัณฑ์กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดอาหารให้ผู้ต้องขังที่ไปศาล เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังให้ได้รับอาหารอย่างเพียงพอ โดยกำหนดให้เรือนจำจัดเตรียมอาหารกลางวันให้ผู้ต้องขังนำติดตัวไปรับประทานที่ศาล และจัดเตรียมช้อนพลาสติกให้ผู้ต้องขังไว้สำหรับรับประทานอาหาร เพื่อป้องกันการตัดแปลงเป็นอาวุธ ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตผู้ต้องขังที่ไปศาล ไม่ได้นำอาหารติดตัวไปด้วย ทำให้ผู้ต้องขังอดอาหารกลางวัน และกว่าจะเดินทางกลับถึงเรือนจำก็เลยกำหนดเวลาอาหารเย็นไปแล้ว ทำให้ผู้ต้องขังต้องอดอาหารเย็นไปด้วย ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิผู้ต้องขัง

ในการจัดบริการอาหารแก่ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์เน้นในการจัดอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการให้ครบ 5 หมู่ โดยจัดทำรายการอาหารประจำวันเพื่อให้ผู้ต้องขังได้ทราบ มีรายการอาหารสำหรับผู้ต้องขังในรอบ 31 วัน โดยสามารถปรับเปลี่ยนรายการอาหารได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ วัฒนธรรมของท้องถิ่นและวัตถุดิบที่เรือนจำได้รับ เพื่อปรับเปลี่ยนรายการอาหาร ให้มีความหลากหลายในแต่ละประเภทและชนิดของอาหาร รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังด้วย โดยให้มีการสำรวจความต้องการของผู้ต้องขัง เกี่ยวกับรายการอาหารที่ต้องการรับประทาน และหากพิจารณาแล้ว เห็นว่าสามารถปรับเปลี่ยนได้ ก็จะมีการดำเนินการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ และความเหมาะสมต่อสภาพการบริหารในเรือนจำ

ในปัจจุบันผู้ต้องขังสามารถซื้ออาหารปรุงสำเร็จ จากร้านค้าส่งเคราะห์ผู้ต้องขัง ซึ่งเรือนจำจัดให้มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องขัง ในการดำรงชีวิตระหว่างต้องโทษ แสดงให้เห็น

¹ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 75-80, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 15-16.

ว่าปัจจุบันเรือนจำให้ความสำคัญกับสิทธิผู้ต้องขัง ให้ได้รับบริการด้านอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการและให้อิสระในการเลือกอาหารที่จะรับประทานได้ตามความต้องการมากขึ้น²

ในด้านการจัดการอาหารและน้ำดื่มของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีนั้นกำหนดให้มีการเลี้ยงอาหารผู้ต้องขังวันละ 3 มื้อ โดยมีมื้อเช้าเวลาประมาณ 7.00 น. มื้อเที่ยงเวลา 12.00 น. และ มื้อเย็นเวลาประมาณ 15.30 น. โดยส่วนใหญ่อาหารมื้อเช้าจะเป็นข้าวสวยพร้อมกับข้าว 1-2 อย่าง เป็นแกงเผ็ดและผักตามฤดูกาลตามความเหมาะสม ส่วนมื้อเที่ยงจะเป็นข้าวต้มพร้อมกับข้าว 1 อย่าง ส่วน มื้อเย็นก็จะเป็นข้าวสวยพร้อมกับข้าว 1-2 อย่างเหมือนมื้อเช้า ในส่วนของผู้ต้องขังชาวต่างชาติ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังป่วยก็ได้รับประทานอาหารเหมือนผู้ต้องขังทั่วไป ส่วนผู้ต้องขังที่นับถือศาสนา อิสลาม ทางเรือนจำจะประกอบอาหารเป็นเนื้อไก่หรือเนื้อวัวตามความสะดวก

ในด้านคุณภาพปริมาณและรสชาติของอาหารนั้น เนื่องด้วยมีงบประมาณต่อคน เพียงคนละ 31 บาทจึงทำให้คุณภาพของอาหารไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเป็นหมูเนื้อขาวติดมัน กับข้าวไม่มีการขอเพิ่ม ด้านความสะอาดในการประกอบอาหารถือว่ามีความสะอาดพอสมควร ส่วน ด้านสถานที่รับประทานอาหารนั้นทางโรงเลี้ยงไม่สามารถรองรับจำนวนผู้ต้องขังได้เพียงพอ จึง อนุญาตให้ผู้ต้องขังรับประทานอาหารภายนอกโรงเลี้ยงได้ ในอดีตทางเรือนจำอนุญาตให้ญาติผู้ต้องขัง นำอาหารจากภายนอกมาฝากไว้ให้ผู้ต้องขังรับประทานได้ แต่ในภายหลังได้ยกเลิกไปเพราะยากต่อ การบริหารจัดการเนื่องด้วยมีการชุกช่อนยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวกับอาหาร แต่ในปัจจุบันในกรณีที่มีญาติมา เยี่ยมและต้องการจะฝากอาหารให้กับผู้ต้องขังทางเรือนจำจึงได้ให้ทางซ่งหญิงจัดทำครัวขึ้นโดยทาง ญาติสามารถสั่งซื้ออาหารจากทางซ่งหญิงเพื่อเป็นของฝากได้ ทั้งนี้ในเรื่องของรสชาติและปริมาณ ที่ ทางซ่งหญิงจัดจำหน่ายถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติทั่วไป³

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการบริการอาหารของ เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี นำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนดด้านการ บริการอาหารได้ดังต่อไปนี้

โดยข้อกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดด้านการบริการอาหาร ตามกฎกระทรวง มหาดไทย โดยห้ามไม่ให้ผู้ต้องขังทำอาหารกันเองและห้ามนำอาหารไปรับประทานนอกบริเวณที่ กำหนด หากไม่ได้รับอนุญาตจากทางพัศดี จากกฎกระทรวงข้อนี้ ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ไม่

² ญัฐยา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), 60-63.

³ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดย นายอภากร งามปลอด, เรือนจำกลาง สุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

อนุญาตให้ผู้ต้องขังหุงหาอาหารเป็นการส่วนตัว แต่ในกรณีการรับประทานอาหารนอกโรงเลี้ยงทางเรือนจำได้อนุญาตให้ผู้ต้องขังสามารถรับประทานอาหารนอกเขตโรงเลี้ยงได้ เพราะพื้นที่ในบริเวณโรงเลี้ยงคับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง

ในส่วนในข้อที่ว่า นักโทษเด็ดขาดจะต้องรับประทานอาหารที่ทางเรือนจำจัดไว้บริการเท่านั้น ห้ามรับประทานอาหารส่วนตัว ส่วนคนต้องขังและคนฝากสามารถรับประทานอาหารส่วนตัวได้ตามสมควร ในระเบียบข้อนี้ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้ยกเลิกอาหารส่วนตัวในกรณีที่ญาตินำมาฝากให้ทั้งหมด แต่จะอนุญาตให้ญาติสามารถสั่งอาหารจากทางเรือนจำ โดยเรือนจำได้ดำเนินการให้ทางซิงหึงจัดจำหน่ายอาหาร โดยญาติสามารถสั่งให้แก่ผู้ต้องขังได้ทุกคนไม่จำกัดว่าเป็นนักโทษเด็ดขาดหรือคนต้องขังหรือฝากขัง

ส่วนการกำหนดให้ผู้ต้องขังรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 2 มื้อ คือเช้าและเย็น อาหารมื้อหนึ่ง ๆ ให้ประกอบด้วยข้าวและกับข้าว ในส่วนนี้ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้จัดบริการด้านอาหารให้ผู้ต้องขังวันละ 3 มื้อ ซึ่งในมื้อเช้า เป็นข้าวสวยและกับข้าวหนึ่งถึงสองอย่าง มื้อเที่ยงเป็นข้าวต้มปลาเค็มหรือผัดผัก มื้อเย็นเป็นข้าวสวยพร้อม กับข้าวหนึ่งถึงสองอย่าง อาจจะทำให้การเลี้ยงข้าวต้มในตอนเที่ยงไม่เหมาะสม แต่เนื่องจากผู้ต้องขังได้ใช้เวลาทำงานเพียงวันละ 4.30 ชั่วโมงส่วนช่วงเวลาที่เหลือหมดไปกับการพักผ่อน ซึ่งปริมาณอาหารเท่านี้ถือว่าเพียงพอเหมาะสมแล้ว

ในด้านอาหารสำหรับผู้ต้องขังรับประทานนั้น ทางเรือนจำได้จัดเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังสำหรับปรุงอาหาร โดยผู้ต้องขังจะต้องผ่านการตรวจโรคและความเห็นชอบของแพทย์ก่อน ในกฎระเบียบข้อนี้ ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้กำหนดให้ หลังจากการปรุงอาหารที่จะนำไปให้ผู้ต้องขังรับประทานนั้น จะต้องนำมาให้ทางพัศดีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบเสียก่อน ถ้าอาหารเสียก็จะไม่ให้ผู้ต้องขังรับประทาน เมื่อมีผู้ต้องขังเกิดอาการท้องเสีย ทางเรือนจำจะเก็บอาหารทุกมื้อที่ผู้ต้องขังรับประทานในวันหนึ่งวันเพื่อนำไปตรวจสอบ

ส่วนผู้ต้องขังที่มาปรุงอาหารจะต้องผ่านการตรวจโรคและความเห็นชอบของแพทย์ ในข้อกำหนดนี้ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ผู้ต้องขังที่สังกัดกองงานโรงเลี้ยงมาทำหน้าที่ปรุงอาหาร โดยไม่มีการตรวจโรคแต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีแพทย์ประจำเรือนจำ

1.1.2 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการรักษาพยาบาล

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการรักษาพยาบาล ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในด้านอื่น ๆ แม้จะขาดตกบกพร่องแต่ผู้ต้องขังก็ยังสามารถใช้ชีวิตต่อไปได้ แต่ด้านการรักษาพยาบาลเมื่อมีการเจ็บป่วยจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาที่ถูกต้องเพื่อความปกติสุขในชีวิตผู้ต้องขังทุกคนพึงได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสิทธิที่ผู้ต้องขังพึงได้รับในฐานะความเป็นมนุษย์

ตามมาตรฐานเกี่ยวกับด้านการรักษาพยาบาลนั้น ทางกรมราชทัณฑ์กำหนดให้ เรือนจำทุกแห่งต้องมีสถานพยาบาล โดยการรักษาพยาบาลนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ต้องขังสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปกติสุข เรือนจำมีหน้าที่ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขัง ทั้งในด้านการ ตรวจวินิจฉัยโรค การป้องกันโรคระบาด การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อผลใน การป้องกันปัญหาสุขภาพของผู้ต้องขังและโรคติดต่อต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากเรือนจำเป็น สถานที่ซึ่งควบคุมผู้ต้องขังไว้รวมกันเป็นจำนวนมาก จึงง่ายต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรค และทำให้เกิดโรคติดต่อในเรือนจำได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจากคำกล่าวที่ว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ คำ กล่าวนี้ยังใช้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา เพราะฉะนั้นผู้ต้องขังจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้นั้น ระบบการ รักษาพยาบาลภายในเรือนจำ จะต้องมีการบริการที่ดีสำหรับผู้ต้องขังและอยู่ในการควบคุมด้านความ มั่นคงด้วย

การรักษาพยาบาลและตรวจสุขภาพผู้ต้องขังซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

ในขั้นตอนการแรกรับ เจ้าพนักงานเรือนจำต้องจัดแยกผู้ต้องขังที่รับตัวไว้ใหม่ จาก ผู้ต้องขังอื่นเพื่อให้แพทย์ได้ตรวจก่อน หากไม่สามารถจัดหาแพทย์มาทำการตรวจได้ ในกรณีที่แยก ผู้ต้องขังแล้ว ให้แพทย์ตรวจอนามัยผู้ต้องขังในวันรุ่งขึ้น และถ้าไม่สามารถทำการตรวจในวันที่สองได้ก็ ให้มาตรวจในวันถัดไปโดยเร็วที่สุด หากเมื่อแพทย์ตรวจพบว่าผู้ต้องขังคนใดเจ็บป่วยจะต้องมีการ รักษาพยาบาล หรือมีโรคติดต่อซึ่งจะลุกลามเป็นภัยแก่ผู้อื่น ให้แพทย์ชี้แจงแนะนำการปฏิบัติแก่พัสดิ เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำที่จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการ รักษาพยาบาลผู้ต้องขังนั้น

หากแพทย์ตรวจพบว่าผู้ต้องขังคนใดเจ็บป่วยซึ่งจำเป็นต้องส่งไปรักษาตัวนอก เรือนจำ ให้แพทย์แจ้งต่อพัสดิ และทำรายงานยื่นต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ในรายงานนั้นให้ชี้แจงอาการ เจ็บป่วยที่ตรวจพบ ความเห็นในเรื่องโรคและชนิดของการป่วยเจ็บ และสถานรักษาพยาบาลนอก เรือนจำที่เห็นควรให้จัดส่งตัวไปรักษาพยาบาล⁴

ในกรณีที่แพทย์ไม่สามารถจะมาตรวจได้ในวันรับตัวผู้ต้องขัง และเจ้าหน้าที่เรือนจำ ได้สังเกตว่าผู้ต้องขังมีอาการป่วยเจ็บ จำต้องได้รับการรักษาพยาบาล หรือมีโรคติดต่อลุกลามและ อาจจะเป็นภัยแก่ผู้อื่น ให้จัดแยกผู้ต้องขังนั้นจากผู้ต้องขังอื่น หรือจัดส่งสถานพยาบาลของเรือนจำ รอ การตรวจของแพทย์ต่อไป ถ้าเจ้าพนักงานเรือนจำสังเกตเห็นหรือสงสัยว่าผู้ต้องขังป่วยหนัก ให้รีบแจ้ง ให้แพทย์และผู้บัญชาการเรือนจำทราบ ในระหว่างรอคอยแพทย์และคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำ

⁴ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 38, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 8.

หากเห็นจำเป็นให้ติดตามขอการอนุเคราะห์จากผู้มีอาชีพในทางวิชาแพทย์ที่ใกล้เคียงที่สุดและถ้าไม่สามารถจัดการเช่นนั้นได้ให้แพทย์จัดการช่วยเหลือเท่าที่เห็นจำเป็น

ในด้านเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังนั้น เนื่องจากประเทศไทยมีปัญหาการขาดแคลนแพทย์ ทำให้มีแพทย์ไม่เพียงพอกับผู้ต้องขังแพทย์ส่วนใหญ่ไม่ประสงค์เข้าไปทำงานประจำในเรือนจำเรือนจำที่มีแพทย์ประจำอยู่คือ ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นสถานที่รับรักษาผู้ต้องขังเจ็บป่วยที่ทางเรือนจำทั่วประเทศ ส่งมารักษา ปัจจุบันเรือนจำทุกแห่งได้จัดให้มีสถานพยาบาลสำหรับรักษาพยาบาลผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยแต่จะไม่มีแพทย์ประจำอยู่ทุกแห่ง ดังนั้น จึงมีการแก้ไขปัญหาโดยการจัดจ้างแพทย์ห้วงเวลาเข้าตรวจและให้การบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 2 ชั่วโมง และจัดให้มีการหมุนเวียนแพทย์ ทัณฑแพทย์ จากโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ไปช่วยบำบัดรักษาผู้ต้องขังป่วยในเรือนจำที่ใกล้เคียง และจัดหน่วยแพทย์และทัณฑแพทย์เคลื่อนที่ไปตรวจและให้การบำบัดรักษาผู้ต้องขังในเรือนจำต่าง ๆ ในส่วนของภูมิภาคเป็นครั้งคราว

เรือนจำที่ให้บริการเฉพาะผู้ป่วยนอกต้องมีแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับการมอบหมายให้ดูงานด้านอนามัยเรือนจำ มีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคหรือเจ้าหน้าที่พยาบาลอย่างน้อย 1 คนต่อผู้ต้องขัง 1250 คน ในกรณีที่ผู้ต้องขังเกิน 5000 คน ต้องมีพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเทคนิคหรือเจ้าหน้าที่พยาบาลอย่างน้อย 4 คน

การส่งตัวผู้ต้องขังเข้ารับการรักษานอกเรือนจำ ต้องส่งตัวผู้ต้องขังไปรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐเป็นอันดับแรก เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นต้องส่งตัวไปรักษาในโรงพยาบาลเอกชน ในกรณีที่โรงพยาบาลของรัฐขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขังป่วย หรือโรงพยาบาลของรัฐอยู่ห่างไกลซึ่งหากผู้ต้องขังป่วย ไม่ได้รับการตรวจวินิจฉัยหรือรักษาอาการอย่างทันที่ อาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือทุพพลภาพ และเมื่อพ้นขีดอันตรายแล้วให้รับกลับและส่งตัวไปรักษาในโรงพยาบาลรัฐโดยเร็ว โดยแพทย์ผู้รักษาต้องระบุความจำเป็น เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย และให้ติดต่อญาติผู้ต้องขังป่วยเพื่อแจ้งให้ทราบค่าใช้จ่าย และเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งตรวจรักษา แต่หากติดต่อญาติไม่ได้หรือญาติไม่สามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้ ให้เรือนจำเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายนั้น เพื่อเป็นการสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

ด้านเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ มีการกำหนดมาตรฐานไว้ โดยให้มีเวชภัณฑ์ตามบัญชียาพื้นฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนด และมีปริมาณยาเพียงพอได้สัดส่วนกับผู้ต้องขัง โดยต้องจัดการบริหารเวชภัณฑ์และคลังยาอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การจัดซื้อการจัดเก็บ การควบคุมและการเฝ้าระวังยาหมดอายุ

การป้องกันโรคติดต่อ นอกจากเรือนจำจะต้องให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขังแล้ว เรือนจำต้องออกมาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาด เช่น โรคเอดส์ โรคผิวหนัง หรือวัณโรค เป็นต้น ในกรณีผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอดส์จะไม่มีอาการแยกผู้ต้องขังไปควบคุมไว้

ต่างหาก แต่จะให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพของตนเอง และการปฏิบัติตัว เพื่อไม่ให้มีการแพร่เชื้อไปยังบุคคลอื่น ทั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลว่าผู้ต้องขังคนใดติดเชื่อนั้น เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังที่ป่วยได้รับการรังเกียจจากผู้ต้องขังอื่น อันถือเป็นการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเช่นกัน

เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบันนั้น ไม่มีแพทย์อยู่ประจำแต่จะมีเพียงเจ้าหน้าที่ของเรือนจำที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพยาบาลประจำอยู่ที่สถานพยาบาล ภายในเรือนจำ โดยหลังจากรับผู้ต้องขังเข้าใหม่จะมีการทำประวัติสุขภาพ วัดความดันซึ่งนำหนักวัดส่วนสูง สอบถามเกี่ยวกับโรคประจำตัวว่ามีโรคประจำตัวหรือไม่ โดยจะให้ผู้ต้องขังที่ประจำอยู่ที่สถานพยาบาลเป็นผู้ดำเนินการ โดยทางเจ้าหน้าที่ไม่มีการตรวจโรคใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นในรายที่มีอาการของโรคอย่างชัดเจนหรือรายที่เป็นโรคประจำตัวร้ายแรงแล้ว ถึงจะได้รับการตรวจจากทางเจ้าหน้าที่

สถานพยาบาลในเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี มีห้องผู้ป่วยแบ่งเป็นสองห้อง โดยห้องแรกไว้สำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยทั่วไป และผู้สูงอายุส่วนห้องที่สองไว้สำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยเป็นโรคติดต่อ ในด้านการรักษาพยาบาล ผู้ต้องขังที่มีโรคประจำตัวที่พักประจำในสถานพยาบาล จะได้รับการตรวจรักษาจากทางเจ้าหน้าที่เป็นประจำ ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องออกไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล นอกก็ได้รับความสะดวกไม่ยุ่งยาก สำหรับผู้ต้องขังที่ไม่ได้พักในสถานพยาบาล ถ้ามีอาการเจ็บป่วยไม่สบาย หลังจากเข้ากองงาน ทางแต่ละกองงานก็จะแจ้งให้ผู้ต้องขังที่มีอาการป่วยไปพบเจ้าหน้าที่พยาบาลที่สถานพยาบาล แต่จะไม่ได้รับการตรวจจากทางเจ้าหน้าที่โดยตรง โดยผู้ต้องขังจะแจ้งอาการกับผู้ต้องขัง ที่ทำงานอยู่ที่สถานพยาบาลและผู้ต้องขังคนดังกล่าวจะเป็นผู้จ่ายยาให้โดยที่ไม่มีการตรวจจากทางเจ้าหน้าที่ ยกเว้นในรายที่มีอาการหนักจริง ๆ ส่วนผู้ต้องขังที่เป็นไข้ก็จะได้ยาพารา 4 เม็ดซึ่งยาพาราเพียง 4 เม็ด ไม่สามารถรักษาอาการป่วยได้ ถ้าผู้ต้องขังที่จะขอยาพาราเพิ่มก็จะนำบุหรี่มาแลกยาพารากับผู้ต้องขังที่ดูแลอยู่ในภายหลัง เกิดการแสวงหาประโยชน์จากผู้ต้องขังด้วยกัน⁵

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการรักษาพยาบาลของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนดด้านการรักษาพยาบาลได้ดังนี้

กฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 72 กำหนดให้เรือนจำทุกแห่งจัดให้มีสถานพยาบาลเพื่อเป็นที่ทำการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังที่ป่วย และจัดให้มีแพทย์หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลนั้น เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดให้มีสถานพยาบาลภายในเรือนจำแต่จะไม่มีแพทย์อยู่ประจำ มีเพียงเจ้าหน้าที่พยาบาลวิชาชีพประจำอยู่ 3 คน โดยมีห้องพักรักษาผู้ป่วยจำนวนสองห้อง แยกระหว่างผู้ป่วยธรรมดาและผู้ป่วยที่เป็นโรคติดต่อ ซึ่งเป็นไปตามที่กฎกระทรวงได้กำหนดไว้

⁵ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดยนายอภากาศ งามปลอด, เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

ต่อมาในส่วนของ การแรกรับผู้ต้องขัง กฎกระทรวงข้อ 37 กำหนดให้ในขั้นตอนการแรกรับ เจ้าพนักงานเรือนจำต้องจัดแยกผู้ต้องขังที่รับตัวไว้ใหม่ จากผู้ต้องขังอื่นเพื่อให้แพทย์ได้ตรวจก่อน หากแพทย์ไม่สามารถมาตรวจได้ ก็ให้ปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ ในส่วนการแรกรับผู้ต้องขัง ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่สามารถดำเนินการตรวจในวันแรกรับได้เนื่องจากไม่มีแพทย์ แต่ในวันรุ่งขึ้นจะให้ผู้ต้องขังเข้าใหม่ไปตรวจเช็คทำประวัติสุขภาพที่สถานพยาบาลภายในเรือนจำ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่พยาบาลคอยประจำอยู่ มีการวัดความดัน ชั่งน้ำหนักส่วนสูง และสอบถามเกี่ยวกับโรคประจำตัว จากผู้ต้องขังด้วยกันเป็นคนสอบถาม ไม่มีการตรวจร่างกายโดยเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ประจำอยู่

ในส่วนของผู้ต้องขังที่เจ็บป่วย ต้องไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลนอก ตามข้อกำหนดกฎกระทรวงข้อ 38 ว่าหากแพทย์ตรวจพบว่าผู้ต้องขังคนใดเจ็บป่วย ซึ่งจำเป็นต้องส่งออกไปรักษาตัวนอกเรือนจำ ให้แพทย์แจ้งต่อพัศดีและทำรายงานยื่นต่อผู้บัญชาการ เกี่ยวกับระเบียบในข้อนี้ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้จัดส่งผู้ต้องขัง ที่เป็นโรคประจำตัว และผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยในกรณีฉุกเฉิน หรือกรณีทางเรือนจำไม่สามารถที่จะดูแลรักษาได้ เข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลนอกตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์กำหนด

1.1.3 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านที่พักอาศัย

ในด้านที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง หรือที่เรียกว่าเรือนนอน ปกติชีวิตผู้ต้องขังจะขึ้นเรือนนอนตั้งแต่เวลา 16.00 น. และออกจากเรือนนอนเวลา 07.00 น. ซึ่งทำให้ผู้ต้องขังต้องใช้เวลาอยู่ในเรือนนอนถึงวันละ 16 ชั่วโมง ซึ่งการที่ต้องอยู่ในเรือนนอนเวลานาน ๆ ถ้าตัวเรือนนอน มีสภาพที่แออัด สกปรก ไม่ถูกสุขลักษณะอนามัยที่ดี อาจจะทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียดและมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง ซึ่งลักษณะเรือนนอนในไทยจะมีลักษณะเป็นเรือนนอนรวมซึ่งต่างกับต่างประเทศที่เรือนนอน จะแยกผู้ต้องขังอาจจะมียุ้งละหนึ่งคนหรือสองคน

โดยกรมราชทัณฑ์กำหนดสิ่งจำเป็นพื้นฐาน โดยกำหนดให้ภายในเรือนนอนต้องติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นพาหะนำโรคและต้องตรวจตราให้อยู่ในสภาพดีเสมอ รวมทั้งต้องมีระบบระบายอากาศภายในห้องให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างให้สามารถมองเห็นภายในได้ชัดเจน มีการทำความสะอาดเรือนนอนอย่างสม่ำเสมอ พื้นที่ของผู้ต้องขังต้องมีระยะห่างจากห้องสุขาอย่างน้อย 50 เซนติเมตร และกำหนดมาตรฐานการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล โดยต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล น้ำเสียและขยะมูลฝอยที่มีดัดจริต ทั้งนี้เพื่อให้เป็นมาตรฐานแก่เรือนจำต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามเพื่อให้นักโทษสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีสุขอนามัยที่ดี

ในส่วนของ การตรวจอนามัยเรือนจำ กำหนดให้แพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือแพทย์ที่ได้รับมอบหมายเป็นแพทย์ประจำเรือนจำ มาตรวจทุก 3 วัน ในการตรวจนั้นเห็นสมควรจะจัดอย่าง

ใด ให้ชี้แจงพัสดีและจดหมายเหตุไว้ในสมุดตรวจการ⁶ นอกจากการตรวจเรือนแล้วผู้ต้องขังทุกคนมีหน้าที่จะต้องรักษาความสะอาด ในส่วนของร่างกาย เครื่องนุ่งห่มหลับนอนและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งห้องขังและส่วนใดส่วนหนึ่งของเรือนจำ⁷ ซึ่งการตรวจเรือนนอน มักจะตรวจสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังว่าแออัดมากน้อยเพียงใด แสงสว่างการระบายอากาศ อากาศมีควมบริสุทธิ์ เพียงพอแก่การพักผ่อนหรือไม่ มีน้ำดื่มน้ำใช้เพียงพอและสะอาดเหมาะสมกับสุขภาพหรือไม่ ระบบการระบายน้ำเสียและการกำจัดขยะมูลฝอยต่าง ๆ กระทำถูกต้องและปลอดภัยเพียงใด ส้วมและการกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างกระทำถูกต้องปลอดภัยหรือไม่⁸

ในปัจจุบัน เรือนจำกลาง สุราษฎร์ธานี มีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เกิดความแออัดภายในเรือนนอนโดยปกติเรือนนอนใหญ่รับจำนวนผู้ต้องขังได้ประมาณ 100 คน แต่ในปัจจุบัน กลับมีผู้ต้องขังจำนวน 300 คน ซึ่งจากจำนวนผู้ต้องขังที่แออัด โดยผู้ต้องขังจะได้พื้นที่ในการปูพรมนอนโดยเรียกว่าลือกนอน โดยลือกนอนของผู้ต้องขังมีพื้นที่ประมาณสองแผ่นกระเบื้อง ขนาดประมาณไม่เกิน 50 ซม. ซึ่งก็ยังไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขังในห้องซึ่งผู้ต้องขังที่เหลือก็จะนอนปลายเท้าของผู้ต้องขังในแบบซ้อนๆกันโดยมีศัพท์เรียกในเรือนจำว่าทางด่วนส่วนผู้ต้องขังที่เหลือได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยนำผ้าห่มมาผูกเป็นแปลระหว่างลูกกรงแล้วนอนบนแปลแทน เมื่อจำนวนที่นอนไม่เพียงพอกับผู้ต้องขังจึงมักเกิดปัญหาในการจัดลำดับลือกนอนคือโดยปกติการจัดลำดับลือกนอนนั้นจัดตามอันดับว่าใครเข้ามาก่อนก็ได้ก่อนคนเข้ามาที่หลังก็ต้องรอต่อไปตามลำดับ แต่ในความเป็นจริงในห้องสำหรับคนที่มีแก๊งซึ่งในเรือนจำจะเรียกว่าบ้าน ถ้าในบ้านมีคนย้ายออกหรือหลุดจากเรือนจำ ลือกนอนในบ้านที่ว่างจะไม่เรียงตามลำดับ แต่จะได้คนในบ้านนั้นต่อไป ซึ่งไม่เป็นธรรมกับคนที่เข้าคิวรอ แต่ในเรือนจำก็เหมือนกับทุกที่บนโลกมีคนมีกำลังพลมีอำนาจต่อรอง เรื่องลือกนอนในเรือนจำถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากกับผู้ต้องขังเนื่องด้วยในแต่ละวันผู้ต้องขังใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในเรือนนอน คือตั้งแต่ 4 โมงเย็น ถึง 7 โมงเช้า จึงทำให้เกิดการซื้อขายลือกนอนกันขึ้น ตอนที่ผู้จัดทำเข้าไปสัมภาษณ์ราคาต่อหนึ่งลือกอยู่ที่ 8000 บาท และในส่วนของ การผูกแปลถ้าจะขึ้นแปลบนต้องเสียบุหรี 1 ของลักษณะคือผูกแปลซ้อนกันสามชั้น นอนแปลล่างถ้าแปลบนขาดใส่ก็จะร่วงลงมาทับ

⁶ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 66, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 13.

⁷ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 67, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 13.

⁸ ญัฐยา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต”, 85.

แปลร่าง จากจำนวนคนที่เพิ่มขึ้นทำให้อากาศร้อน ระบบถ่ายเทอากาศไม่ดีต้องถอดเอามุ้งลวดออก ภายในเรื่อนนอนสกปรกเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค มีโรคผิวหนังระบาด เช่น โรคหิด จากจำนวนคนที่เพิ่มมากขึ้นเป็น 2 เท่า ทำให้ห้องส้วมไม่พอในตอนเช้า เรื่อนนอนแออัดไม่เป็นไปตามสุขอนามัย⁹

จากสภาพความแออัดดังกล่าวทางเรื่อนจำกลางสุราษฎร์ธานี ได้แก้ปัญหาโดยการ จัดสร้างเรื่อนนอนขึ้นมาใหม่ เป็นเรื่อนนอนที่ 4 กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างถ้าก่อสร้างเสร็จก็จะ ช่วยแบ่งเบาความแออัดของผู้ต้องขังได้นิดหน่อย แต่คงไม่ได้ทั้งหมดเพราะเนื้อที่ภายในเรื่อนจำกลางสุราษฎร์ธานีมีเนื้อที่ที่จำกัดไม่สามารถสร้างเรื่อนนอนได้อีก ส่วนปัญหาในด้านการถ่ายเทอากาศทาง เรื่อนจำก็ได้จัดหาพัดลมระบายอากาศขนาดใหญ่เอามาติดตั้งไว้ภายในห้องห้องละสองตัว และติดตั้ง พัดลมบนเพดานอีก10 ตัวก็พอที่จะช่วยบรรเทาความร้อนลงไปได้บ้าง

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการบริการที่พักอาศัย ของเรื่อนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการบริการที่พักอาศัยที่ ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

ในด้านการบริการที่พักอาศัย ไม่มีข้อกำหนดเรื่องมาตรฐานด้านที่อยู่อาศัยไว้ใน พระราชบัญญัติราชทัณฑ์หรือกฎกระทรวงว่าจะต้องมีขนาดพื้นที่เท่าใด เนื่องจากเรื่อนจำในประเทศไทยประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรื่อนจำและข้อจำกัดในด้านพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่อนนอนไม่สามารถ กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจนว่าต้องมีจำนวนผู้ต้องขังกี่คน จึงจะเหมาะสมกับจำนวนพื้นที่ แต่อย่างไรก็ดี ทางเรื่อนจำก็มีแนวทางปฏิบัติ โดยสำนักทัณฑ์วิทยาได้ให้แนวทางไว้ว่า เรื่อนนอนของผู้ต้องขัง ภายใน เรื่อนนอนต้องติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นพาหนะนำโรคและต้องตรวจตราให้อยู่ใน สภาพดีเสมอ รวมทั้งต้องมีระบบระบายอากาศภายในห้องให้มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างให้ สามารถมองเห็นภายในได้ชัดเจน มีการทำความสะอาดเรื่อนนอนอย่างสม่ำเสมอ พื้นที่ของผู้ต้องขัง ต้องมีระยะห่างจากส้วมอย่างน้อย 50 เซนติเมตร และกำหนดมาตรฐานการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล โดยต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล น้ำเสียและขยะมูล ฝอยที่มีดขีด จากข้อกำหนดดังกล่าวเรื่อนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้ทำตามข้อกำหนดในบางเรื่อง โดยใน ด้านการถ่ายเทของอากาศ ได้ติดตั้งพัดลมระบายอากาศทั้งบนเพดานและมุมห้อง ในส่วนของมุ้งลวด กันแมลงทางเรื่อนจำต้องถอดออกเพราะต้องการระบายความร้อนในห้อง แสงสว่างในห้องนอนเปิด ตลอดคืน และให้ผู้ต้องขังนอนห่างจากส้วมประมาณ 50 เซนติเมตร

ในด้านการตรวจอนามัย กฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 67 กำหนดให้แพทย์หรือ สาธารณสุขมาตรวจเรื่อนจำในทุก ๆ 3 วัน ผลออกมาอย่างไรให้ชี้แจงสถิติและจดหมายเหตุไว้ในสมุด

⁹ ผู้ต้องขังเรื่อนจำกลางสุราษฎร์ธานี,สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรื่อนจำกลาง สุราษฎร์ธานี,28 มีนาคม 2559.

ตรวจการจากข้อกำหนดดังกล่าว ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่ได้ปฏิบัติตาม เนื่องด้วยเพราะแพทย์มีไม่เพียงพอ ในการตรวจอนามัยเรือนจำนั้นทางเรือนจำจึงจัดให้อาสาสมัครสาธารณสุขของเรือนจำทำการตรวจสุขภาพเรือนจำแทนในทุก ๆ 3 วัน

1.1.4 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอน

การจัดให้บริการเครื่องนุ่งห่มหลับนอนแก่ผู้ต้องขังเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อการรักษาความสะอาดและอนามัยของผู้ต้องขัง ตลอดจนจนเป็นการฝึกฝนให้มีการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกายและวินัย โดยปกติในปีหนึ่ง ๆ ให้จ่ายเครื่องนุ่งห่มหลับนอนแก่นักโทษเด็ดขาดและผู้ต้องขังรออุทธรณ์ฎีกา โดยเครื่องนุ่งห่มที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้แจกให้มีรายการดังต่อไปนี้

ผู้ชายจะได้รับ	1. เสื้อและกางเกง	2	ชุด
	2. ผ้าอาบน้ำ	1	ผืน
	3. ผ้าห่มนอน	1	ผืน
	4. เสื้อปูนอน	1	ผืน
ผู้หญิงจะได้รับ	1. เสื้อและเครื่องนุ่ง	2	ชุด
	2. ผ้าห่มนอน	1	ผืน
	3. เสื้อปูนอน	1	ผืน
	4. สิ่งใช้เฉพาะผู้หญิงตามที่อธิบดีเห็นจำเป็น ¹⁰		

นอกจากเสื้อผ้าที่กรมราชทัณฑ์ได้แจกให้กับทางผู้ต้องขังแล้วทางกรมราชทัณฑ์ก็มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการแต่งกายของผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและง่ายต่อการควบคุมผู้ต้องขัง ในส่วนของระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับผู้ต้องขัง มีสาระสำคัญดังนี้

1. นักโทษเด็ดขาดยกเว้นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ผู้ชายให้ใส่เสื้อยืดคอกกลมและกางเกงขาสั้น ส่วนผู้หญิงให้ใส่เสื้อยืดคอกกลมและผ้าถุง
2. นักโทษเด็ดขาดที่อยู่ในชั้นดีขึ้นไปให้ใช้เครื่องแต่งกายเสื้อสีฟ้าและนักโทษเด็ดขาดชั้นกลาง ลงมาให้ใช้เครื่องแต่งกายสีน้ำตาลอ่อน

¹⁰ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 70, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) :

3. คนต้องขังอื่นและคนฝากขัง ให้ใช้เครื่องแต่งกายส่วนตัวของผู้ต้องขังนั้น ๆ หากไม่มีและจำเป็นให้จ่ายเฉพาะเสื้อ กางเกงหรือผ้าถุง ที่กำหนดไว้สำหรับนักโทษเด็ดขาดชั้นกลางตามความจำเป็นของผู้ต้องขังชายหรือผู้ต้องขังหญิงนั้น

สำหรับผู้ต้องขังที่ออกไปนอกเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ให้จัดเครื่องแต่งกายไว้เป็นพิเศษสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ออกไปทำงานสาธารณะอย่างน้อยคนละ 3 ชุดต่อปี ประกอบด้วยเสื้อยืดแขนยาวสีน้ำเงินด้านหน้าประทับตัวอักษรสีขาว เป็นชื่อเรือนจำและด้านหลังเป็นข้อความว่า งานสาธารณะเพื่อสังคม กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน รองเท้าผ้าใบหรือยาง หมวกแก๊ป ถุงมือและถุงเท้า ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมเพราะสามารถแยกความแตกต่างออกจากประชาชนทั่วไปได้ และทำให้ผู้ต้องขังไม่สามารถใช้โอกาสในการออกไปทำงานนอกเรือนจำหลบหนีไปได้โดยง่าย

ส่วนเครื่องแบบสำหรับผู้ต้องขังไปศาลกำหนดว่า เป็นกรณีผู้ต้องขังทั่วไปให้ใส่เสื้อสีน้ำตาลปกติ ส่วนผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมที่มีของกลางยาบ้าตั้งแต่ 1000 เม็ดขึ้นไป ให้ใส่เสื้อที่มีแถบผ้าสีเขียวดัดที่แขน และหากเป็นผู้ต้องขังที่มียาบ้าตั้งแต่ 10000 เม็ดขึ้นไป หรือมียาเสพติดอื่นจำนวนมาก รวมทั้งผู้ต้องขังที่เป็นผู้ร้ายรายสำคัญในคดีอื่น ๆ หรือคดีอุกฉกรรจ์ให้ใส่เสื้อที่มีแถบผ้าสีแดงดัดที่แขน โดยไม่ให้นำเสื้อผ้าและสิ่งของอื่นติดตัวไป เพื่อให้เจ้าพนักงานเรือนจำสามารถแยกแยะได้ว่าผู้ใดเป็นผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ที่ต้องให้ความสนใจ และระมัดระวังในการควบคุมเป็นพิเศษเพราะเสี่ยงต่อการหลบหนีและก่อเหตุร้าย¹¹

ในส่วนของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ในด้านเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม เนื่องด้วยทางเรือนจำมีผู้ต้องขังจำนวนมาก จึงทำให้ทางเรือนจำไม่สามารถจัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มสำหรับผู้ต้องขังได้เพียงพอ ในอดีตจึงอนุญาตให้ทางญาติของผู้ต้องขังนำชุดจากทางบ้านมาฝากไว้ให้ผู้ต้องขัง แต่ในภายหลังได้มีการชุกช่อนยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวกับเสื้อผ้า ทำให้ต้องมีการตรวจสอบกันอย่างละเอียดเกิดความยุ่งยากและล่าช้าเพราะต้องตรวจสอบของที่ฝากให้ผู้ต้องขัง ทำให้การเยี่ยมญาติเกิดความล่าช้าไปด้วย ต่อมาทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีจึงได้ยกเลิกการฝากเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้กับทางผู้ต้องขัง และให้ทางร้านค้าสหกรณ์จัดจำหน่ายเสื้อผ้าให้แก่ผู้ต้องขัง โดยทางผู้ต้องขังสามารถไปหาซื้อได้ที่ร้านค้าสหกรณ์ โดยทางเรือนจำได้จัดจำหน่ายเป็นเสื้อท่านคู่สีขาวแบบเดี่ยวในราคา 95-120 ตามขนาดและจำหน่ายกางเกงขาสั้นเรียกว่ากางเกงจับหมูในราคา 65 บาทซึ่งราคาดังกล่าวเป็นราคาตามท้องตลาดทั่วไป ในส่วนชุดเยี่ยมญาติชุดออกศาลและชุดสำหรับผู้ต้องขังที่ออกมาช่วยงานข้างนอกทางเรือนจำได้มีไว้ให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนตามระเบียบข้างต้น ในส่วนของเครื่องนอน ในปัจจุบันทางเรือนจำได้จัดเครื่องนอนไว้สำหรับแจกแก่ผู้ต้องขัง แต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ผู้ต้องขังต้องแก้ปัญหา

¹¹ ญัฐยา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต” ,64-65.

เฉพาะหน้าโดยเอาผ้าห่มที่ผู้ต้องขังคนเก่าหลังจากพ้นโทษหรือประกันตัวออกไปแล้วนำมาเย็บรวมกันหลาย ๆ ชั้นเพื่อทำเป็นที่นอน

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอนของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอนที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

ตามข้อกำหนด กฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 70 กำหนดให้ทางเรือนจำจ่ายเครื่องนุ่งห่มหลับนอนแก่นักโทษเด็ดขาดและผู้ต้องขังรออุทธรณ์ฎีกา โดยผู้ชายให้ได้รับ เสื้อและกางเกง 2 ชุด ผ้าอาบน้ำ 1 ผืน ผ้าห่มนอน 1 ผืน เสื้อปูนอน 1 ผืน ส่วนผู้หญิงได้รับ เสื้อและเครื่องนุ่ง 2 ชุด ผ้าห่มนอน 1 ผืน เสื้อปูนอน 1 ผืนและสิ่งที่ใช้เฉพาะผู้หญิงตามที่อธิบดีเห็นจำเป็น จากข้อกำหนดดังกล่าวทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่ได้มีการแจกเครื่องนอนให้กับผู้ต้องขังแต่อย่างใด โดยในอดีตจะให้ญาติผู้ต้องขังนำเสื้อผ้าจากทางบ้านมาฝากไว้ให้ผู้ต้องขัง แต่ในปัจจุบันได้ยกเลิกไปในส่วนของเสื้อผ้าของผู้ต้องขังทางเรือนจำได้มีเจ้าหน้าที่ร้านค้าสวัสดิการเป็นสื่อท่านคู่สัสสาว ส่วนกางเกงเป็นกางเกงจับหมุคละสี ในกรณีที่ผู้ต้องขังคนใดไม่มีเงินที่จะซื้อเสื้อผ้าที่ร้านค้าสวัสดิการ ก็ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับเสื้อผ้าฟรีจากทางเรือนจำ

ในด้านการแต่งกายภายในเรือนจำ ทางเรือนจำอนุญาตให้ผู้ต้องขังแต่งชุดเสื้อยืดกางเกงขาสั้นเหมือนกันหมดไม่ว่าจะเป็นนักโทษชั้นไหนก็ตาม

สำหรับผู้ต้องขังที่ออกศาลซึ่งตามระเบียบได้กำหนดให้ใส่เสื้อสีน้ำตาลและมีแถบผ้าติดที่แขนเพื่อระบุว่าเป็นนักโทษคดีอุกฉกรรจ์เพื่ออำนวยความสะดวก ทางเรือนจำได้ดำเนินการตามระเบียบโดยให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนเสื้อจากเสื้อยืดสีขาวเป็นเสื้อสีน้ำตาลและมีแถบแสดงตามคดี

1.2 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังคดี พ.ร.บ.อาวุธปืน อัตราโทษ 1 ปี ได้ให้คำนิยามไว้ว่าสิ่งที่ตัวเขาเองต้องการมากที่สุดไม่ใช่การได้กินอาหารอร่อยมีคุณภาพหรือการได้นอนที่นอนที่สบาย แต่ตัวผู้ต้องขังกับรอคอยการมีอภัยโทษหรือการพักโทษซึ่งจะทำให้ตัวเขาเองมีอิสรภาพ ซึ่งโดยปกติแล้วหลังจากศาลพิพากษาให้จำคุกผู้ต้องขังอาจจะได้รับการปล่อยตัวก่อนเวลา อาจจะได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด โดยการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนดนั้น มีอยู่ 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

1. การได้รับพระราชทานอภัยโทษ
2. การพักการลงโทษ
3. การลดวันต้องโทษ

1.2.1 การได้รับพระราชทานอภัยโทษ

การพระราชทานอภัยโทษ เป็นประเพณีที่สืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นการให้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า พระราชทานอภัยโทษ ให้แก่ผู้ต้องโทษเนื่องในโอกาสสำคัญของบ้านเมือง ซึ่งเป็นไปตามพระราชดำริ หรือพระประสงค์ของ องค์พระมหากษัตริย์ และต่อมาภายหลังเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ.2475 การพระราชทานอภัยโทษได้ทำในขอบเขตของกฎหมาย โดยมีการกำหนดกฎเกณฑ์วิธีปฏิบัติเอาไว้อย่าง แน่นนอน คือพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจทางฝ่ายบริหารในการที่จะมีพระราชวินิจฉัยฎีกาที่ ทูลเกล้า ขึ้นมาหรือมาจากคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

โดยการพระราชทานอภัยโทษแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป
2. การพระราชทานอภัยโทษเป็นการเฉพาะราย

การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไปจะพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามการถวายคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีต่อพระมหากษัตริย์ ตาม มาตรา 261 ทวิแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีนี้ทางราชการจะดำเนินการ ให้แก่ผู้ต้องโทษในทุกชั้นตอน โดยที่ผู้ต้องโทษไม่ต้องดำเนินการใด ๆ ทั้งสิ้น การพระราชทานอภัย โทษเป็นการทั่วไป มักจะมีขึ้นในวโรกาสมหามงคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่นวัน พระราชสมภพครบรอบ 80 พรรษา พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์เกล้าฯ รัชมิ่งคลาภิเษก เป็นต้น

การพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย คือการพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษเป็น รายบุคคล โดยการทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ตามการถวายคำแนะนำของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ส่วนจะได้รับพระราชทานอภัยโทษหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับพระบรม ราชวินิจฉัยขององค์พระมหากษัตริย์

ผู้มีสิทธิยื่นเรื่องราวทูลเกล้า ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

1. ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุด
2. ผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เช่น บิดามารดา บุตร คู่สมรส ผู้ปกครอง ผู้อนุบาล ของ ผู้ที่ต้องคำพิพากษานั้น เพราะเป็นญาติโดยตรงกับผู้ต้องโทษตามคำพิพากษานั้น
3. สถานทูต ในกรณีที่เป็นนักโทษชาวต่างชาติ

ระยะเวลาในการที่จะยื่นทูลเกล้าขอพระราชทานอภัยโทษ สำหรับผู้ต้องโทษกรณี ทั่วไปยื่นได้ทันทีหลังจากคดีสิ้นสุด แต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาประหารชีวิต ผู้ต้องโทษต้องยื่นฎีกา ทูลเกล้า ภายในระยะเวลา 60 วัน นับแต่คดีถึงที่สุด

ขั้นตอนในการขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุดแล้วและผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถยื่นเรื่องราวทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ผ่านเรือนจำทัณฑ

สถาน หรือผ่านกระทรวงยุติธรรม หรือสำนักราชเลขาธิการ หรือกระทรวงการต่างประเทศหรือสถานทูตหลังจากรับเรื่องแล้ว กรมราชทัณฑ์จะส่งเรื่องไปสอบสวนเรื่องราวยังเรือนจำ ทณฑสถานที่มีความคุมตัวผู้ต้องโทษ จากนั้นจะเสนอความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนาม เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลเกล้า ผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสำนักราชเลขาธิการ เมื่อทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเช่นไร ก็จะส่งผลฎีกาดังกล่าวให้กรมราชทัณฑ์ทราบ และดำเนินการยื่นเรื่องให้ผู้แจ้งฎีกาทราบ

ผลของการพระราชทานอภัยโทษ เมื่อพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานอภัยโทษตามที่ผู้ยื่นเรื่องทูลเกล้าถวายฎีกา ผลก็คือห้ามมิให้บังคับโทษนั้นแก่ผู้ต้องขัง เช่นโทษจำคุกก็ให้เลิกการจำคุก โทษประหารชีวิตก็ให้ยกเลิกการประหารชีวิต หากจำคุกอยู่ก็ให้หยุดจำคุกทันที หากเป็นโทษปรับก็ต้องคืนค่าปรับให้ผู้ต้องโทษทั้งหมด แต่ถ้าทรงพระราชทานอภัยโทษจากโทษหนักเป็นโทษเบา ก็ให้ลงโทษที่คงเหลืออยู่ต่อไป

ในด้านการพระราชทานอภัยโทษทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติตามระเบียบโดยจะดำเนินการพระราชทานอภัยโทษให้แก่ผู้ต้องขังที่เข้าหลักเกณฑ์ทุกคน โดยผู้ต้องขังที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ปล่อยตัวทางเรือนจำก็จะทำการปล่อยตัว ส่วนผู้ต้องขังที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษให้ลดโทษที่จำอยู่ ทางเรือนจำก็จะดำเนินการลดโทษให้ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าหลักเกณฑ์ของการได้รับพระราชทานอภัยโทษ แต่ทั้งนี้ในการปล่อยตัวอาจจะมีความล่าช้าไปบ้าง โดยในวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ก็ได้มีการพระราชทานอภัยโทษ แต่มิได้ปล่อยตัวผู้ต้องขังในวันคล้ายวันพระราชสมภพเลย แต่มาปล่อยตัวผู้ต้องขังหลังจากนั้นอีกประมาณสองอาทิตย์

1.2.2 การพักการลงโทษ

นอกจากการอภัยโทษที่จะทำให้ผู้ต้องขังได้รับอิสรภาพแล้วนั้น การพักการลงโทษก็เป็นอีกวิธีหนึ่งสำหรับนักโทษเด็ดขาด โดยนักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอุตสาหะความก้าวหน้าในการศึกษาและทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการพิเศษ¹² ก็จะมีการพักการลงโทษ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด

โดยการพักการลงโทษตามกฎหมายจะกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งซึ่งเรียกว่า คณะกรรมการพักการลงโทษ มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบการพักการลงโทษ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมาย อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ อธิบดี

¹² พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 ข้อ 5, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่ 46 (29 พฤศจิกายน 2479) : 7.

กรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนกรมสุขภาพจิต ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสำนักทัณฑ์ปฏิบัติเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการส่วนพักการลงโทษเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ¹³

โดยนักโทษเด็ดขาดผู้ใดที่จะได้รับการพักการลงโทษตามมาตรา 32 ใน พรบ. ราชทัณฑ์ ต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน กรรมการ ผู้แทนกรมคุมประพฤติผู้แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและเจ้าพนักงานเรือนจำอีกสองคนซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้งเป็นกรรมการ เมื่อได้คัดเลือกแล้วให้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพักการลงโทษ

นักโทษเด็ดขาดอาจได้รับการพักการลงโทษ ดังต่อไปนี้

1. นักโทษชั้นเยี่ยม ไม่เกินหนึ่งในสามของกำหนดโทษที่ระบุไว้ใน กรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือการแจ้งโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด
2. นักโทษชั้นดีมาก ไม่เกินหนึ่งในสี่ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ใน กรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือการแจ้งโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด
3. นักโทษชั้นดี ไม่เกินหนึ่งในห้าของกำหนดโทษที่ระบุไว้ใน กรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษ ให้ถือการแจ้งโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

กรณีมีเหตุพิเศษจะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ได้ต่อเมื่อคณะกรรมการพักการลงโทษได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี¹⁴

โดยเมื่อได้มีการอนุมัติการพักการลงโทษแล้ว ให้ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานออกหนังสือสำคัญ ให้แก่ผู้ได้รับการพักการลงโทษรับไปเป็นคู่มือและให้มีหนังสือแจ้งต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่ ที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษเข้าไปพักอาศัยทราบ โดยผู้ได้รับการพักการลงโทษต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติในท้องที่ ที่เข้าไปพักอาศัยภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับการปล่อยตัว

¹³ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 91, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 17.

¹⁴ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 92, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 17.

เมื่อดำเนินการพักโทษแล้ว ให้ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในท้องที่ ที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษเข้าไปพักอาศัย ทราบภายในเวลาอันสมควร

ถ้าผู้ได้รับการพักการลงโทษได้ย้ายที่อยู่ หรือเข้าไปทำงานในท้องที่ ที่อยู่นอกท้องที่ ที่พนักงานคุมประพฤติท้องที่นั้นรับผิดชอบ ให้พนักงานคุมประพฤติท้องที่นั้นมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในท้องที่ ที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษหรือเข้าไปทำงานทราบ ภายในเวลาอันสมควร¹⁵

หลังจากผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษแล้ว ผู้ที่ได้รับการพักโทษจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในระหว่างที่พักการลงโทษดังนี้

1. ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเดือนละหนึ่งครั้ง จนกว่าจะครบกำหนดโทษหรือตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติกำหนด

2. ให้พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองตามสถานที่ที่แจ้งไว้ หากจะย้ายที่อยู่หรือเปลี่ยนผู้ปกครองต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานคุมประพฤติก่อน เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป

3. ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำตักเตือนของพนักงานคุมประพฤติ และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมคุมประพฤติกำหนด

4. ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ หากฝ่าฝืนและถูกลงโทษโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับนั้น ไม่ว่าโทษสถานใด ผู้นั้นหรือผู้อุปการะต้องแจ้งให้พนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง

5. ให้ประกอบอาชีพที่สุจริต หากเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือย้ายงานใหม่ ต้องแจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบทุกครั้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบภายในกำหนดระยะเวลาการรายงานตัวครั้งต่อไป¹⁶

นอกจากข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้วก็มีข้อห้ามสำหรับผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษดังต่อไปนี้

¹⁵ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 97, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 19.

¹⁶ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 95, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 18.

1. ห้ามเข้าไปในเขตท้องที่ สถานที่ หรือตามเวลา ที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์กำหนด
2. ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดอีก
3. ห้ามเกี่ยวข้องกับสารระเหย วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือยาเสพติดให้โทษทุกประเภท รวมทั้งอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดทุกชนิด
4. ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เช่น เสพสุราหรือเล่นการพนันที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายอีก¹⁷

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการพักการลงโทษของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการพักการลงโทษที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

การพักการลงโทษมีบทบัญญัติ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 ข้อ 5 โดยนักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดุสาหะความก้าวหน้าในการศึกษาและทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการพิเศษ ให้ได้รับการพักการลงโทษตามข้อกำหนดของกรมราชทัณฑ์ โดยทางกรมราชทัณฑ์และทางเรือนจำจะทำการจัดตั้งคณะกรรมการตามข้อกำหนดกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 91 และ 92 โดยจากข้อกำหนดข้อ 92 ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการคัดเลือกผู้ต้องขังที่เข้าหลักเกณฑ์การพักการลงโทษ เพื่อเสนอชื่อไปให้คณะกรรมการพักการลงโทษชุดใหญ่ เพื่ออนุมัติให้ปล่อยตัวผู้ต้องขังตามระเบียบข้อกำหนด โดยทางเรือนจำจะมีการปล่อยตัวผู้ต้องขังที่ได้รับการพักโทษประมาณช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี

1.2.3 การลดวันต้องโทษ

นอกจากการพระราชทานอภัยโทษ และการพักการลงโทษแล้วผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดสามารถที่จะได้รับอริสรภาพเร็วกว่ากำหนดโทษเดิม โดยทางเรือนจำจะรวมวันลดต้องโทษสะสมของผู้ต้องขังทุกรายไว้ให้ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกรมราชทัณฑ์พิจารณา อนุมัติให้ปล่อยตัวเมื่อมีวันลดโทษสะสมเท่ากับโทษที่เหลือ การพิจารณาจะทำทุกเดือนหากไม่ไปกระทำผิดวินัยเสียก่อน

โดยการลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษ

¹⁷ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 94, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) :

จำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา¹⁸

โดยการลดวันต้องโทษมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- นักโทษชั้นเยี่ยม จะได้รับวันลดโทษเดือนละ 5 วัน
- นักโทษชั้นดีมาก จะได้รับวันลดโทษเดือนละ 4 วัน
- นักโทษชั้นดี จะได้รับวันลดโทษเดือนละ 3 วัน

นักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกจะต้องนำเอกสารมาประกอบการพิจารณาสืบเสาะข้อเท็จจริงก่อนปล่อยตัว ดังนี้

1. สำเนาทะเบียนบ้านที่มีชื่อนักโทษเด็ดขาดพักอาศัย
2. สำเนาทะเบียนบ้านของผู้อุปการะที่นักโทษเด็ดขาดประสงค์จะไปพักอาศัย
3. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนักโทษเด็ดขาด หรือสำเนาเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่ทางราชการออกให้
4. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อุปการะหรือสำเนาเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่ทางราชการออกให้

กรณีนักโทษเด็ดขาดรายได้ไม่มีผู้อุปการะและที่อยู่ที่แน่นอน เรือนจำจะดำเนินการประสานงานกับประชาสงเคราะห์จังหวัด องค์การกุศลของภาครัฐและเอกชน วัดและมูลนิธิต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านที่พักและการประกอบอาชีพ

โดยหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวด้วยการลดวันต้องโทษ ผู้ต้องขังจะต้องอยู่ในการคุมประพฤติ โดยจะมีเจ้าพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติไปเยี่ยมที่บ้านของผู้ได้รับการปล่อยตัว เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลช่วยเหลือสงเคราะห์เมื่อมีปัญหา โดยที่ผู้ถูกคุมประพฤติต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข 8 ข้อที่กำหนดไว้หากประพฤติผิดเงื่อนไขจะถูกนำตัวมาคุมขังไว้ในเรือนจำตามเดิม และจะถูกลงโทษทางวินัยด้วย

เงื่อนไขการได้รับวันลดโทษมีดังนี้

1. จะต้องพักอาศัยอยู่ตามที่อยู่ที่แจ้งไว้กับทางเรือนจำ
2. ห้ามออกนอกเขตท้องที่ที่อาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาต
3. ห้ามประพฤติตนเสื่อมเสีย เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา ยาเสพติดและกระทำความผิดอาญาขึ้นอีก
4. ประกอบอาชีพโดยสุจริต

¹⁸ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 ข้อ 6, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่ 46 (29 พฤศจิกายน 2479) : 7.

5. ปฏิบัติตามลัทธิศาสนา
6. ห้ามพกพาอาวุธ
7. ห้ามไปเยี่ยมบ้านหรือติดต่อกับนักโทษอื่นที่ไม่ใช่ญาติ
8. ให้ไปรายงานตัวกับพนักงานคุมประพฤติเรือนจำ เจ้าพนักงานปกครอง หรือหัวหน้าสถานีตำรวจทุกเดือน

ถ้าผู้ได้รับการปล่อยตัว ประพฤติตนตามเงื่อนไขดีตลอด ก็จะได้รับใบบริสุทธิ และพ้นโทษไปตามคำพิพากษาเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบต่อไป

จากข้อมูลมาตรฐานด้านการลดวันต้องโทษของทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการลดวันต้องโทษที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ได้ดังนี้

การลดวันต้องโทษของผู้ต้องขัง โดยตามข้อกำหนด พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 กำหนดให้มีการลดโทษให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนด นักโทษชั้นเยี่ยมจะได้รับวันลดโทษเดือนละ 5 วัน นักโทษชั้นดีมากจะได้รับวันลดโทษเดือนละ 4 วัน และนักโทษชั้นดีจะได้รับวันลดโทษเดือนละ 3 วัน จากข้อกำหนดดังกล่าวทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการลดวันต้องโทษตามระเบียบข้อกำหนด โดยผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษชั้นดีขึ้นไปจะไม่มีใครที่ได้รับโทษเต็ม จะได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดทุกคน

1.3 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการได้รับความปลอดภัยในชีวิต

ในด้านมาตรฐานความปลอดภัยของผู้ต้องขัง เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต ในกรณีที่อาจจะถูกทำร้ายหรือได้รับการคุกคามจากผู้ต้องขังอื่น ๆ เนื่องด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างแออัดทำให้มีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น และในบางกรณีมีผู้ต้องขังที่ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพลภายในเรือนจำ มีการข่มขู่คุกคามผู้ต้องขังอื่น ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยของผู้ต้องขังดังต่อไปนี้

ในด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องขังในด้านการถูกคุกคามจากผู้ต้องขังอื่น ๆ ทางเรือนจำไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลได้ร้อยเปอร์เซ็นต์เนื่องจากตัวผู้ต้องขังร้อยพ่อพันแม่ ย่อมมีการกระทบกระทั่งทำให้มีเหตุทะเลาะวิวาทกันเป็นธรรมดา แต่ทางเรือนจำก็จะมีวิธีในการดำเนินการ เพื่อลดเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายข่มขู่คุกคามผู้ต้องขังอื่น ๆ ดังนี้ ในขั้นตอนแรกตั้งแต่แรกกับผู้ต้องขัง เมื่อได้รับตัวผู้ต้องขังไว้แล้วให้จัดการต่อไปนี้ 1. ตรวจสอบสิ่งของที่ตัวผู้ต้องขัง 2. ให้แพทย์

ตรวจอนามัยผู้ต้องขัง 3.จัดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ต้องขัง¹⁹ ซึ่งในข้อที่ 3 การจัดบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ต้องขังนั้น เจ้าหน้าที่จะสอบถามผู้ต้องขังว่า มีโรคภัยไข้เจ็บอยู่ในเรือนจำเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้ต้องขังยืนยันว่ามี ทางเรือนจำก็จะแยกผู้ต้องขังทั้งสองคนไม่ให้อยู่กองงานเดียวกัน ไม่ให้พักห้องเดียวกันและจะเฝ้าจับตามผู้ต้องขังทั้งสองคนเป็นพิเศษ นอกจากการคัดแยกผู้ต้องขังไม่ได้เจอกับคู่อริเก่าหรือศัตรูเก่าแล้ว ทางเรือนจำก็จะมีการจำแนกผู้ต้องขังตามกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม โดยให้ผู้ต้องขังที่โดนคดีเดียวกันเหมือนกันให้มาอยู่รวมกันเพราะผู้ต้องขังที่โดนคดีเดียวกันอาจจะมีความคิดเห็นไปในแนวทางที่เหมือนกัน มักจะไม่ค่อยเกิดการกระทบกระทั่งจนนำไปสู่การทะเลาะวิวาท โดยการแบ่งแยกผู้ต้องขังให้แบ่งผู้ต้องขังออกเป็นประเภทดังต่อไปนี้

1. ผู้ต้องขังหญิง
2. ผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรก
3. ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่กระทำอนาจาร
4. ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย
5. ผู้ต้องขังซึ่งต้องโทษสำหรับความผิดประทุษร้ายแก่ทรัพย์
6. ผู้ต้องขังซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย
7. ผู้ต้องขังที่ไม่อยู่ในจำพวกที่ระบุมาแล้ว²⁰

หลังจากการจำแนกผู้ต้องขังเพื่อความปลอดภัยของผู้ต้องขังอื่นแล้ว ทางเรือนจำก็จะมีขั้นตอนในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน โดยทางเจ้าหน้าที่จะใช้วิธีหาข่าวจากผู้ช่วยเจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม ให้คอยหาข่าวว่ามีใครทำตัวเป็นหัวหน้าแก๊งหรือมีการคุกคามผู้ต้องขังด้วยกัน โดยขั้นตอนในการหาข่าวทั้งหมดปฏิบัติในทางลับจะไม่เปิดเผยแหล่งข่าวและนอกจากการเฝ้าระวังและการติดตามหาข่าวแล้ว ทางเรือนจำก็ยังมีบทลงโทษทางวินัยเพื่อเป็นการลงโทษผู้ต้องขังที่ทำผิดวินัย คุกคามหรือก่อการวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น โดยพัศดีเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่งมีอำนาจลงโทษฐานผิดวินัยดังนี้

¹⁹ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 35, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 7.

²⁰ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 40, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 8.

1. ภาคทัณฑ์
2. ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อไม่เกิน 2 เดือน
3. งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 6 เดือน
4. ชังเดี่ยวไม่เกิน 1 เดือน

พัตติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยเฉพาะมีอำนาจลงโทษ ดังต่อไปนี้

1. ภาคทัณฑ์
2. ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อไม่เกิน 1 เดือน
3. งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 3 เดือน²¹

โดยผู้ต้องขังที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังคนอื่นแต่ไม่ร้ายแรง ให้ทำการลดชั้นผู้ต้องขังนั้น

แต่ในกรณีที่ผู้ต้องขังก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นในขณะที่ทำงาน หรือเกิดการวิวาทเนื่องจากงานที่ทำโดยไม่ถึงกับร้ายแรง ให้ทำการลดรางวัลจากการทำงานแก่ผู้ต้องขัง การลดรางวัลนั้นพึงลดตามส่วนที่เห็นสมควรแก่ความผิด

แต่ในกรณีที่ผู้ต้องขังคนใดก่อเหตุทะเลาะวิวาทเกินสองครั้งขึ้นไป โทษทางวินัยคือให้ชังเดี่ยวผู้ต้องขังรายนั้น

ส่วนผู้ต้องขังที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่นเป็นประจำ โดยโทษทางวินัยคือผู้ต้องขังจะได้รับการชังห้องมืดสำหรับผู้ต้องขังที่ก่อเรื่อง²²

ในด้านความปลอดภัยในชีวิตจากการถูกคุกคาม และการทะเลาะวิวาทจากผู้ต้องขังด้วยกันทางเรือนจำได้ได้มีมาตรการในการแยกผู้ต้องขัง การติดตามเฝ้าระวัง และการลงโทษทางวินัย ซึ่งอาจจะไม่ได้แก้ปัญหาได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้พอสมควร

ในด้านมาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตในกรณีผู้ต้องขังด้วยกันอาจก่อเหตุคุกคามหรือทะเลาะวิวาท ในส่วนนี้ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ได้ทำการคัดแยกตัวผู้ต้องขัง โดยในวันแรกรับจะมีการซักประวัติว่าผู้ต้องขังมีโรคภัยภายในเรือนจำหรือไม่ถ้ามีให้ระบุชื่อและทางเจ้าหน้าที่เรือนจำจะจัดการแยกไม่ให้ผู้ต้องขังไม่ให้อยู่ห้องนอนและกองงานเดียวกัน นอกจากการจำแนกผู้ต้องขังแล้ว

²¹ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 100, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 19.

²² กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 108-112, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 21.

การติดตามเฝ้าระวังโดยใช้ผู้ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นนักโทษชั้นดีคอยหาข่าว เพื่อให้ทางเจ้าหน้าที่ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขังที่มีอิทธิพล หรืออาจจะสร้างปัญหาภายในเรือนจำ โดยทางเรือนจำจะทำการย้ายผู้ต้องขังไปเรือนจำอื่นทันทีเมื่อคุณแล้วผู้ต้องขังอาจจะสร้างปัญหา ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของเรือนจำ นอกจากการจำแนกผู้ต้องขัง และการเฝ้าระวังผู้ต้องขังแล้ว ยังมีมาตรการลงโทษทางวินัยเพื่อลงโทษผู้ต้องขังที่คุกคามหรืออาจจะก่อเหตุวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น ๆ ซึ่งในกรณีที่ผู้ต้องขังก่อเหตุวิวาทกับผู้ต้องขังอื่นทางเรือนจำก็ได้ใช้บทลงโทษทางวินัยตามปกติ แต่อาจจะมีการเขียนเพิ่มขึ้นซึ่งทำเกินบทลงโทษทางวินัยแต่ก็ทำให้ผู้ต้องขังที่ก่อเหตุหลบจำ ในปัจจุบันเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีมีความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องขังมากขึ้น เพราะมีการวิวาทระหว่างผู้ต้องขังลดลงจนแทบจะไม่มีเนื่องด้วยเหตุวิวาทส่วนใหญ่เกิดจากการค้ำเงินค้ำยาเสพติดและค้ำบุหรี่ยกกันซึ่งในปัจจุบันเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่มียาเสพติดภายในเรือนจำ ส่วนพ่อค้าบุหรี่ยี่ปล่อยให้ถูกบุหรี่ยี่ไม่มี ทำให้ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีแทบจะไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทคุกคามกันเกิดขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยในชีวิตของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านความปลอดภัยในชีวิตที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

ในด้านมาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตด้านการถูกคุกคามจากผู้ต้องขังอื่น อาจไม่สามารถป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็มีแนวทางการปฏิบัติตามข้อบังคับในการจำแนกผู้ต้องขัง ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 40 มีรายละเอียดโดยการแบ่งแยกผู้ต้องขังให้แบ่งผู้ต้องขังออกเป็นประเภทดังต่อไปนี้ 1.ผู้ต้องขังหญิง 2.ผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรก 3.ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่กระทำอานาจาร 4.ผู้ต้องขังที่ต้องโทษสำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย 5.ผู้ต้องขังซึ่งต้องโทษสำหรับความผิดประทุษร้ายแก่ทรัพย์ 6.ผู้ต้องขังซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย 7.ผู้ต้องขังที่ไม่อยู่ในจำพวกที่ระบุมาแล้ว ในข้อบังคับเรื่องการจำแนกผู้ต้องขัง ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่ได้มีการจำแนกผู้ต้องขังอย่างชัดเจน แต่ในกรณีที่สอบถามแล้วว่าผู้ต้องขังมีอิศตรอยู่ภายในเรือนจำ ก็จะไม่ให้ผู้ต้องขังทั้งสองที่เป็นอิศตรอยู่ห้องนอนหรือกองงานเดียวกัน นอกจากนั้นก็ไม่ได้มีการจำแนกผู้ต้องขังอย่างชัดเจนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ในเรื่องการเฝ้าระวังไม่ได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจนทั้งในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์และกฎกระทรวง แต่ทางกรมราชทัณฑ์ก็มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่เรือนจำได้รับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการหาข่าว จากสำนักงาน ป.ป.ส.ซึ่งทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปรับการฝึกดังกล่าว

ในด้านบทลงโทษซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่ใช้ในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังด้วยกันก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายหรือคุกคามผู้ต้องขังอื่น ซึ่งบทบัญญัติที่

เกี่ยวข้องในการลงโทษ ในกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 108 ถึง ข้อ 111 จากบทบัญญัติในข้อนี้ ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ก็ไม่ได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ขึ้นอยู่กับตัวเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคล ซึ่งหากมีการทะเลาะวิวาท เจ้าหน้าที่บางคนก็จะทำการเขียนผู้ต้องขังแต่จะไม่ลดชั้นผู้ต้องขัง ส่วนเจ้าหน้าที่บางคนเมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาทก็จะทำการลดชั้นผู้ต้องขังโดยไม่มีการเขียนซึ่งถือเป็นการปฏิบัติตามระเบียบ แต่ในมุมมองของผู้ต้องขังที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน ทางผู้ต้องขังยินยอมที่จะได้รับการลงโทษโดยการเขียน เพราะการลดชั้นผู้ต้องขังส่งผลไปถึงการได้รับพระราชทานอภัยโทษ การพักการลงโทษ การเยี่ยมญาติ ซึ่งผู้ต้องขังถือว่ามีความสำคัญมากกว่าการโดนเขียน

1.4 มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ต้องขังกับญาติถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะส่งผลถึงสภาวะจิตใจของผู้ต้องขัง เนื่องด้วยผู้ต้องขังถูกจำกัดด้านอิสรภาพ ทำให้การติดต่อสื่อสารกับทางญาติพี่น้อง เป็นแรงผลักดันให้มีกำลังใจในการที่ต้องใช้ชีวิตในเรือนจำภายใต้แรงกดดันในหลายๆด้าน ซึ่งในการติดต่อสื่อสารของทางผู้ต้องขังสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. การติดต่อสื่อสารโดยการเยี่ยมญาติ
2. การติดต่อสื่อสารทางจดหมายและโทรศัพท์

1.4.1 มาตรฐานการติดต่อสื่อสารด้านการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขัง

การเยี่ยมญาติสำหรับผู้ต้องขังนั้น ในสายตาคณนอกอาจจะดูเป็นเรื่องปกติ ในการที่จะได้เจอญาติพี่น้องเพียงสัปดาห์ละ 20 นาที แต่สำหรับผู้ต้องขังการได้เจอญาติพี่น้องด้วยเวลาแค่ 20 นาทีก็กลับทำให้ผู้ต้องขังมีแรงผลักดันที่จะใช้ชีวิตต่อไปภายในเรือนจำซึ่งโดนจำกัดในด้านอิสรภาพ โดยการติดต่อสื่อสารกฎหมายได้กำหนดตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ซึ่งกำหนดให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมเยือนจากบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทนายความตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ภายใต้ข้อบังคับที่อธิบดีวางไว้²³ ซึ่งการเยี่ยมญาติสำหรับผู้ต้องขังมีกฎระเบียบที่พึงปฏิบัติดังนี้

1. บุคคลภายนอกที่จะมาทำการเยี่ยมผู้ต้องขังนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากทางเจ้าหน้าที่เรือนจำเสียก่อน โดยต้องทำการเยี่ยมในวัน เวลา และสถานที่ ที่ทางเรือนจำได้กำหนด

²³ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 33, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่ 46 (29 พฤศจิกายน 2479): 8.

2. บุคคลภายนอกที่ได้รับอนุญาตให้เยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังนั้น ห้ามนำเงินหรือสิ่งของต้องห้ามมาให้ผู้ต้องขัง ซึ่งหากทางเจ้าหน้าที่มีข้อสงสัยว่ามีการนำสิ่งของต้องห้ามเหล่านี้เข้ามาในเรือนจำหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถขอคูหรือตรวจค้นได้ หากบุคคลภายนอกเป็นหญิง พนักงานเจ้าหน้าที่จะขอให้ผู้นั้นแสดงออกเองหรือจัดหญิงอื่นที่ควรเชื่อถือทำการตรวจค้นได้

3. สิ่งของที่ผู้มาเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังนำมาเพื่อส่งมอบให้ผู้ต้องขังนั้น ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจก่อน หากเป็นสิ่งของอนุญาตก็จะยอมจัดส่งมอบให้แก่ผู้ต้องขัง หากเป็นสิ่งของที่ทางเรือนจำผ่อนผันยอมเก็บรักษาไว้ให้แก่ผู้ต้องขัง พนักงานเจ้าหน้าที่จะเก็บรักษาไว้ให้แก่ผู้ต้องขัง หากเป็นสิ่งของที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจัดส่งมอบแก่ผู้ต้องขังไม่ได้ ผู้นำนามจะต้องนำสิ่งของนั้นออกไปจากเรือนจำ ถ้าไม่นำออกไปพนักงานเจ้าหน้าที่จะนำออกไปไว้นอกเรือนจำและในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่และเรือนจำไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

4. ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ต้องพูดภาษาไทยและออกเสียงให้ดังพอที่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งควบคุมอยู่ ณ ที่นั้นได้ยินจะพูดภาษาอื่นต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว และห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตให้เยี่ยมเยือนหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง พูดจาหรือให้อาณัติสัญญาณอย่างใด ๆ แก่ผู้ต้องขัง เพื่อกระทำความผิดกฎหมายหรือนิยของผู้ต้องขัง

5. บุคคลภายนอกที่มาขอเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง หากมีลักษณะที่มีอาการแสดงว่าเสพสุรามึนเมา น่าจะก่อความรำคาญหรือความไม่เรียบร้อย หรือมีเหตุเชื่อได้ว่า ถ้าอนุญาตให้เยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังได้จะก่อการร้ายให้เกิดขึ้น หรือแต่งกายผิดปกตินิยมในท้องถิ่น หรือสกปรกอย่างร้ายแรง หรือไม่มีกิจเกี่ยวข้องหรือรู้จักเป็นญาติมิตรกับผู้ต้องขัง หรือ มีกิริยาวาจาไม่สุภาพ จะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง

ส่วนผู้ต้องขังจะได้รับการเยี่ยมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับลำดับชั้นของนักโทษโดยกฎหมายกำหนดให้นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการเลื่อนชั้น ได้รับการประโยชน์โดยมีสิทธิ์ได้รับการเยี่ยมญาติเพิ่มขึ้น แต่หากถูกลดชั้นสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมก็จะลดลงด้วย โดยกำหนดให้นักโทษชั้นเยี่ยมได้รับการเยี่ยมสัปดาห์ละครั้ง นักโทษชั้นดีมาสองสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นดีสามสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นกลางสี่สัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวห้าสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวมากหกสัปดาห์ต่อครั้ง ส่วนคนต้องขังและคนฝากขังให้โอกาสได้รับการเยี่ยมญาติที่น้องได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เนื่องจากถือว่าการเยี่ยมเยือนผู้ต้องขังเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการอำนวยประโยชน์แก่ผู้ต้องขังซึ่งประพฤติดนดี ดังนั้นผู้ต้องขังที่ประพฤติดีและได้เลื่อนลำดับชั้นขึ้นไป จะได้รับสิทธิในการเยี่ยมญาติบ่อยขึ้น²⁴

²⁴ ญญา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต”, 92.

ปัจจุบันผู้ต้องขังได้รับการผ่อนปรนในเรื่องการเยี่ยมญาติโดยมีระยะเวลาในการเยี่ยมมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้มาก โดยในบางเรือนจำอาจจะเยี่ยมได้ทุกวันในเวลาราชการ ขึ้นอยู่กับว่าเรือนจำนั้นจะมีความหนาแน่นของญาติผู้ต้องขังเพียงใด ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละเรือนจำ

ในส่วนของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี เนื่องจากมีปริมาณผู้ต้องขังจำนวนมาก จึงทำให้ปริมาณญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังมีจำนวนมากไปด้วย ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีจึงกำหนดวันเยี่ยมขึ้นมาใหม่ เพราะถ้าให้เยี่ยมทุกวันเวลาราชการอาจจะเกิดความวุ่นวายและล่าช้าได้ จึงได้กำหนดวันเยี่ยมดังนี้ คือ ผู้ต้องขังที่ตัดสินใจคดีเรียบร้อยแล้วหรือที่เรียกว่านักโทษเด็ดขาดอนุญาตให้เยี่ยมวันอังคารและวันศุกร์ ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีหรือนักโทษระหว่าง อนุญาตให้เยี่ยมวันจันทร์กับวันพุธ และวันพฤหัสบดีสำหรับผู้ต้องขังที่มีอัตราโทษสูงและผู้ต้องขังที่ทำผิดวินัย โดยในการเยี่ยมญาติแต่ละครั้งมีกำหนดเวลาอย่างน้อย 10 นาทีอาจจะมีการเพิ่มเวลาในกรณีที่ญาติผู้ต้องขังมีจำนวนน้อย ซึ่งระยะเวลาที่กำหนดให้ 10 นาทีถือว่าไม่น้อยจนเกินไป ส่วนระยะเวลาที่ญาติของผู้ต้องขังมารอคิวที่ด้านหน้าของเรือนจำก็ถือว่ามีระยะเวลาไม่นาน คือประมาณครึ่งชั่วโมง ซึ่งก่อนหน้านี้ญาติของผู้ต้องขังจะต้องมาตั้งแต่เวลา 5.00 น.แต่ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้มีการบริหารจัดการโดยงดของฝากญาติเยี่ยม ในอดีตญาติของผู้ต้องขังสามารถนำอาหารที่ทำมาจากที่บ้านหรือซื้อมาจากข้างนอกนำมาเยี่ยมผู้ต้องขังได้ การบริหารจัดการค่อนข้างยากเนื่องด้วยผู้ต้องขังมักจะให้นำยาเสพติดแอบใส่มากับอาหาร จึงต้องมีการตรวจสอบกันอย่างละเอียดทำให้เสียเวลานานในการตรวจสอบ จึงทำให้การเยี่ยมญาติมีความล่าช้าไปด้วย แต่ในปัจจุบันทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่อนุญาตให้ทางญาตินำอาหารมาเยี่ยมผู้ต้องขังได้ แต่ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้จัดครัวไว้บริการ โดยให้ญาติสามารถสั่งรายการอาหารตามเมนูที่กำหนดเพื่อฝากให้ผู้ต้องขังรับประทานได้โดยให้ทางขังหญิงเป็นผู้จัดทำ รสชาติและปริมาณก็อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ได้²⁵

ในด้านสถานที่เยี่ยมญาติแบ่งออกเป็นล๊อคมีฉากกั้นเพื่อเพิ่มความเป็นส่วนตัวและมีกระจกกั้นระหว่างผู้ต้องขังกับญาติและใช้โทรศัพท์ในการพูดคุยสื่อสารระหว่างกันสถานที่สะอาดแบ่งเป็นสัดส่วนโดยอาจจะมีการบันทึกการพูดคุยระหว่างผู้ต้องขังกับญาติในกรณีที่อาจจะคุเป็นภัยต่อความมั่นคงของเรือนจำ

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารโดยการเยี่ยมญาติของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารโดยการเยี่ยมญาติที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

²⁵ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

จากข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเยี่ยมญาติ ไม่ว่าจะเป็นการจะต้องได้รับอนุญาต จากทางเจ้าหน้าที่ในวันเวลาราชการ ห้ามนำเงินหรือสิ่งของให้ผู้ต้องขังโดยไม่ได้รับอนุญาต ในระหว่างการเยี่ยมต้องพูดภาษาไทยให้เจ้าหน้าที่ได้ยินและสามารถคุยภาษาอื่นต่อเมื่อได้รับอนุญาต หรือการที่ญาติผู้ต้องขังห้ามมีอาการมีเมาหรือก่อความวุ่นวายในข้อกำหนดเหล่านี้ ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด จะมีก็แต่ข้อบังคับ เรื่อง สิ่งของของผู้มาเยี่ยมหรือฝากให้กับผู้ต้องขังนั้น จากข้อบังคับข้อดังกล่าว ในปัจจุบันเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่อนุญาตให้ฝากสิ่งของ ไม่ว่าจะเป็เสื้อผ้า อาหาร จะฝากให้ก็แต่ในกรณียารักษาโรคประจำตัวที่ทางสถานพยาบาลภายในของเรือนจำไม่สามารถจ่ายยาตัวนั้นให้ได้

ส่วนในข้อกำหนดเกี่ยวกับวันที่ผู้ต้องขังจะได้รับการเยี่ยม โดยกำหนดให้นักโทษชั้นเยี่ยมได้รับการเยี่ยมสัปดาห์ละครั้ง นักโทษชั้นดีมาสองสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นดีสามสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นกลางสี่สัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวห้าสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวมากหกสัปดาห์ต่อครั้ง ส่วนคนต้องขังและคนฝากขังให้โอกาสได้รับการเยี่ยมญาติพี่น้องได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง จากข้อกำหนดดังกล่าวปัจจุบันทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ได้ทำตามระเบียบนั้น โดยจะอนุญาตให้ญาติเยี่ยมนักโทษเด็ดขาดทุกชั้น สัปดาห์ละสองวัน คือวันอังคารกับวันศุกร์ ส่วนคนต้องขังและฝากขังอนุญาตให้เยี่ยมสัปดาห์ละสองวัน คือวันจันทร์และวันพุธ ส่วนวันพฤหัสบดีอนุญาตให้เยี่ยมนักโทษชั้นเลว ชั้นเลวมากและผู้ต้องขังที่มีอัตราโทษสูง

1.4.2 มาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทางจดหมายและโทรศัพท์

การติดต่อทางจดหมายและโทรศัพท์ระหว่างผู้ต้องขังกับญาติพี่น้องถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นและยังเป็นเพราะจะทำให้ผู้ต้องขังที่มีฐานะต่างได้ติดต่อกับทางญาติ และยังเป็น การลดจำนวนญาติที่ต้องมาเยี่ยมผู้ต้องขังให้น้อยลงอีกด้วย วิธีการติดต่อที่สำคัญและนิยมปฏิบัติตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือ การติดต่อทางจดหมาย เพราะเป็นวิธีในการติดต่อสื่อสารที่ทางเรือนจำสามารถควบคุมและตรวจสอบได้โดยง่าย ต่อมาได้มีการพัฒนาโดยมีการนำโทรศัพท์ใช้บัตรมาติดไว้ภายในเรือนจำ เพื่อให้เกิดความสะดวกกับผู้ต้องขังในการที่จะติดต่อกับบุคคลภายนอกได้รวดเร็วและบ่อยครั้งขึ้น

มาตรฐานการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย

การใช้วิธีการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย ของผู้ต้องขังกับบุคคลภายนอกนั้น ในระบบกรมราชทัณฑ์ทั่วไปถือว่าเป็นวิธีการปกติที่อนุญาตให้ผู้ต้องขังใช้ในการติดต่อกับบุคคลภายนอกเรือนจำได้

กรมราชทัณฑ์ได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งจดหมายของผู้ต้องขังนั้น ให้เป็นไปตามลำดับขั้นของผู้ต้องขัง กล่าวคือผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมไม่มีการจำกัดการส่งจดหมาย ผู้ต้องขังชั้นดีมากอนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นดีอนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นกลางอนุญาตให้ส่งจดหมาย 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวอนุญาตให้ส่งจดหมาย 3

สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวมากอนุญาตให้ส่งจดหมาย 4 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ส่วนคนต้องขังหรือ ผากขังได้รับอนุญาตให้ส่งจดหมายถึงญาติไม่มีจำนวนจำกัด

การอนุญาตให้ติดต่อสื่อสารทางจดหมายนี้จำเป็นต้องจำกัดขอบเขตการติดต่อไว้บาง ประการ เช่น จำกัดประเภท เนื้อหาหรือจำนวนจดหมายที่ส่งหรือได้รับการจำกัดถ้อยคำในกฎหมาย ต้องไม่มีข้อความที่คลุมเครือ ข้อความที่เกี่ยวกับความพยายามช่วยเหลือผู้ต้องขังให้หลบหนี หรือ ข้อความที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการสอบสวนดำเนินคดีหรือความปลอดภัย และการรักษาความสงบ เรียบร้อยของสถานที่ควบคุม ข้อความอันเป็นการอนาจารขัดต่อศีลธรรมอันดี ข้อความวิพากษ์วิจารณ์ การเมือง ศาล การบริหารงานของหน่วยงานรัฐตลอดถึงความอันเป็นการสบประมาทต่อผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ อีกทั้งยังอาจกำหนดจำกัดความยาวของจดหมายแต่ละฉบับ และระยะเวลาการ ติดต่อกับจดหมายได้ด้วย²⁶

ดังนั้นกรณีที่เจ้าพนักงานเรือนจำจะทราบถึงข้อความในจดหมายที่ผู้ต้องขังส่งให้แก่ บุคคลภายนอกหรือบุคคลภายนอกส่งแก่ผู้ต้องขัง จึงต้องเปิดและตรวจสอบข้อความหรือเนื้อหาใน จดหมาย โดยมีการอ้างเหตุผลในการตรวจสอบจดหมายที่ได้รับหรือส่งออกไปนอกเรือนจำไว้ต่างกัน โดยเหตุผลในการตรวจสอบจดหมายที่ส่งมาให้ผู้ต้องขังนั้น กระทำเพื่อต้องการสืบค้นข้อความเกี่ยวกับ การหลบหนี สิ่งของต้องห้าม ข้อความลามกและสารเสพติดต่าง ๆ ส่วนการตรวจสอบจดหมายที่ ส่งออกนั้นไปนอกเรือนจำ มีความจำเป็นเพื่อปกป้องสาธารณะจากแผนการที่ผิดกฎหมาย หรือจาก จดหมายที่มีข้อความหมิ่นประมาท ช่มชู้หรือลามกและเพื่อทราบเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแผนการ หลบหนี และความไม่พอใจหรืออุปสรรคต่าง ๆ ของผู้ต้องขัง ซึ่งการกำหนดขอบเขตเช่นนี้ถือได้ว่าเป็น มาตรการในการรักษาระเบียบวินัยของเรือนจำประการหนึ่ง²⁷

ในส่วนของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีในเรื่องการส่งจดหมายทางเรือนจำไม่ได้ กำหนดจำนวนครั้งในการส่ง โดยจะให้ส่งไม่จำกัดครั้งไม่ว่าจะเป็นนักโทษชั้นไหนก็ตาม และในทาง ปฏิบัติเจ้าพนักงานเรือนจำจะเปิดจดหมายที่ส่งถึงผู้ต้องขัง เพื่อตรวจสอบทุกฉบับแต่อาจไม่ได้อ่าน ข้อความในจดหมายทุกฉบับ แต่จะใช้วิธีสุ่มจดหมายบางฉบับขึ้นมาอ่านหรืออ่านจดหมายของผู้ต้องขัง ที่มีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ หรือน่าสงสัยว่าจะก่อเหตุร้าย เพื่อตรวจข้อความในจดหมายว่ามีการนัด แนนะกันกระทำความผิดหรือหลบหนีหรือไม่ ในด้านความรวดเร็วในการส่งจดหมายทางเรือนจำสุราษฎร์ธานี

²⁶ ประเสริฐ เมฆมณี, *หลักทัณฑ์วิทยา* (กรุงเทพมหานคร:บพิธการพิมพ์,2523), 544.

²⁷ ญัฐยา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต”, 96.

ถือว่ามี การดำเนินการที่ล่าช้าเป็นอย่างมาก ดูจากเวลาที่ผู้ต้องขังส่งจดหมายไปหาญาติภายในตัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้เวลาสองสัปดาห์กว่าญาติจะได้รับจดหมายซึ่งถือว่ามีความล่าช้าเกินเหตุ²⁸

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทางจดหมายของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการการติดต่อสื่อสารทางจดหมายที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

จากมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดที่จะต้องตรวจจดหมายทุกฉบับ ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ทำการตรวจสอบ ในกรณีที่จดหมายถูกส่งมาให้ผู้ต้องขัง เพื่อเป็นการตรวจสอบของต้องห้ามที่อาจจะนำฝากมากับจดหมาย ในส่วนของจดหมายที่ผู้ต้องขังต้องการจะส่งไปข้างนอก จะมีการสุ่มตรวจอ่าน หรืออ่านเฉพาะผู้ต้องขังรายสำคัญ เพื่อประโยชน์ในด้านความมั่นคงของเรือนจำ จากข้อกำหนดดังกล่าวทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติตามระเบียบ ในกรณีรับจดหมายจากภายนอก ที่จะนำเข้ามาให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ โดยจะทำการเอ็กซ์เรย์จดหมายก่อน ส่วนข้อความในจดหมายส่วนใหญ่จะไม่เปิดอ่าน ในกรณีจดหมายที่ผู้ต้องขังจะส่งไปข้างนอกอาจจะมีการสุ่มตรวจตามระเบียบบ้างแต่ไม่เคร่งครัดนัก

ส่วนในเรื่องจำนวนครั้งในการส่งจดหมายซึ่งตามระเบียบกำหนดให้ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยม ไม่มีการจำกัดการส่งจดหมาย ผู้ต้องขังชั้นดีมากอนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นดี อนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นกลางอนุญาตให้ส่งจดหมาย 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวอนุญาตให้ส่งจดหมาย 3 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวมากอนุญาตให้ส่งจดหมาย 4 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ส่วนคนต้องขังหรือฝากขังได้รับอนุญาตให้ส่งจดหมายถึงญาติไม่มีจำนวนจำกัด ในส่วนนี้ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ได้จำกัดครั้งในการส่งตามระเบียบดังกล่าว โดยอนุญาตให้ทั้งนักโทษเด็ดขาดทุกชั้น คนต้องขังฝากขังส่งจดหมายได้ไม่จำกัดจำนวนครั้ง

มาตรฐานการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์

การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องขังสามารถติดต่อกับบุคคลภายนอก โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัวสามีหรือภรรยาได้บ่อยครั้ง และเป็นการแก้ปัญหาในการเยี่ยมญาติ ของผู้ต้องขังที่เรือนจำต้องรับภาระหนักในการตรวจค้นสิ่งของที่ญาตินำมาเยี่ยมผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ตระหนักถึงความจำเป็นและผลดีในการใช้โทรศัพท์ ในการติดต่อสื่อสารจึงเริ่มนำแนวความคิดในการติดต่อสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์สาธารณะ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ติดต่อกับญาติพี่น้องได้สะดวกและบ่อยครั้งมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อสภาพจิตใจของผู้ต้องขังช่วย

²⁸ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

ผ่อนคลายความวิตกกังวลและคลายความคิดถึงญาติ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของญาติในการมาเยี่ยม ผู้ต้องขัง และช่วยลดปริมาณการเยี่ยมญาติหน้าเรือนจำด้วย

ระบบโทรศัพท์ที่ใช้ในเรือนจำ เป็นระบบที่ใช้บัตรโทรศัพท์สามารถใช้ได้เฉพาะใน เรือนจำไม่สามารถนำไปใช้ภายนอกได้

ผู้ต้องขังที่มีสิทธิได้รับบริการ ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี นักโทษเด็ดขาดชั้นกลางขึ้นไป ผู้ต้องขังและผู้ต้องขังกัน ซึ่งไม่อยู่ระหว่างลงโทษทางวินัย ในปีนั้น

ผู้ต้องขังสามารถใช้โทรศัพท์ติดต่อได้เฉพาะญาติที่มีความเกี่ยวข้องกัน เป็น บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร และพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา โดยผู้ต้องขังจะเป็นผู้ เสียค่าใช้จ่ายเอง และกำหนดให้ผู้ต้องขังโทรติดต่อบุคคลได้ไม่เกิน 5 เลขหมาย โดยจะต้องเป็นเลข หมายของที่บ้าน หรือที่ทำงานเท่านั้น ไม่สามารถติดต่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เนื่องจากว่าควบคุมยาก²⁹

ในส่วนของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีในด้านการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขัง ในทั้ง สองช่องทาง ถือว่ามีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการติดต่อสื่อสารกับญาติได้สะดวกและบ่อยครั้ง ขึ้น เป็นการลดจำนวนญาติที่ต้องมาเยี่ยมหน้าเรือนจำ ซึ่งมีจำนวนมาก เป็นภาระในการบริหารจัดการ ของเรือนจำ ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีจึงได้จัดให้มีโทรศัพท์สำหรับไว้ให้ผู้ต้องขัง ได้โทรติดต่อ หาญาติ แต่ไม่มีตู้โทรศัพท์ถาวรเนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ ดังนั้นทางเรือนจำจึงได้จัดวันเวลา และสถานที่ตามที่ทางเรือนจำกำหนด โดยจะให้ผู้ต้องขังใช้บริการโทรศัพท์ในวันอังคารและวัน พฤหัสบดีช่วงบ่าย โดยจะนำโทรศัพท์มาติดตั้งไว้ให้ที่บริเวณห้องสมุดจำนวน 20 คู่สาย และทาง เรือนจำจะได้ประกาศให้ผู้ต้องขังที่ลงทะเบียนหมายเลขปลายทางไว้แล้ว และมีความประสงค์จะโทร ติดต่อกับทางญาติมาใช้บริการ³⁰

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทาง โทรศัพท์ของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสาร ที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ดังต่อไปนี้

การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ ในปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังมี โทรศัพท์มือถือใช้ส่วนตัวภายในเรือนจำ แต่ทางเรือนจำก็ได้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้ต้องขังอาจจะ ต้องการติดต่อกับญาติพี่น้อง ในกรณีที่มีธุระเร่งด่วน ทางเรือนจำจึงจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะไว้คอย ให้บริการ ซึ่งโทรศัพท์สาธารณะนั้นถือเป็นสวัสดิการที่เรือนจำมอบให้แก่ผู้ต้องขัง ไม่ได้มีกฎหมายหรือ ระเบียบใดๆ เกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะภายในเรือนจำ ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุ

²⁹ ณัฐยา จรรชัยเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต”, 99.

³⁰ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรือนจำกลาง สุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

ราษฎรธานีก็ได้เห็นความจำเป็น จึงจัดให้มีบริการโทรศัพท์ที่จะให้ผู้ต้องขังติดต่อกับญาติแต่ไม่ได้จัดตั้งเป็นตู้สาธารณะ โดยทางเรือนจำจะทำการเปิดสถานที่ให้ผู้ต้องขังมาโทรติดต่อกับญาติตามวันเวลาที่ทางเรือนจำกำหนดโดยจะเปิดให้ใช้โทรศัพท์สัปดาห์ละสองวัน

1.5 มาตรฐานด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ

ในแต่ละวันผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำมักจะทำอะไรที่ซ้ำซากจนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และอาจเกิดความเครียดขึ้นมาได้ การที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนดให้มีกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ร่วมกิจกรรมนั้น จึงถือเป็นทางออกที่ดี เพราะผู้ต้องขังนอกจากจะได้ออกกำลังกายทำให้ร่างกายแข็งแรงแล้ว ยังทำให้สุขภาพจิตของผู้ต้องขังดีขึ้น เป็นการลดความเครียดไปในตัวด้วย โดยมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวข้องกับด้านนันทนาการของผู้ต้องขังดังต่อไปนี้

จากกฎกระทรวงข้อ 71 กำหนดให้คนต้องขังและคนฝากขังนั้น ให้เดินออกนอกห้องขังหรือออกกำลังกายตามกำหนดเวลาและเขตที่พืศดีเห็นควรส่วนผู้ต้องขังอื่นเว้นแต่ระหว่างต้องโทษฐานผิดวินัย ให้มีโอกาสพักผ่อนและจัดให้ออกกำลังกายตามควร³¹

จากข้อกำหนดดังกล่าว กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนสำคัญของโปรแกรมในเรือนจำ และมีประโยชน์ที่สำคัญอย่างมาก ที่จะทำให้การบริหารจัดการเรือนจำประสบผลสำเร็จ โดยการที่ผู้ต้องขังได้พักผ่อนหย่อนใจ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ในเวลาว่างเป็นการสนับสนุนให้ผู้ต้องขังใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กิจกรรมนันทนาการจึงมีความสำคัญในการช่วยสร้างคุณค่าของชีวิตในเรือนจำให้ผ่อนคลายจากความน่าเบื่อซ้ำซาก ดังนั้นวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการพักผ่อนหย่อนใจที่สมบูรณ์ มีดังนี้

1. กระตุ้นให้ผู้ต้องขังใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานบางอย่างเพื่อลดภาวะซึมเศร้า
2. ทำให้ร่างกายอารมณ์สังคมของผู้ต้องขังอยู่ในสภาพที่ดี
3. การส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีสุขอนามัยที่ดี รวมทั้งการเข้าร่วมโปรแกรมการออกกำลังกายและการให้ความรู้ด้านสุขภาพ

4. ช่วยลดความต้องการของผู้ต้องขังในเรื่องรับการรักษาพยาบาล

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีนโยบาย ที่จะส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ ได้มีโอกาสออกกำลังกาย เล่นกีฬา และมีกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้พักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลาย

³¹ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, ข้อ 71, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) :

ความเครียด และเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของผู้ต้องขังอีกทางหนึ่ง กับทำให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดี มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ส่งผลให้ลดค่าการใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ และเป็นผลดีต่อการบริหารงานเรือนจำ เพราะผู้ต้องขังเกิดทัศนคติที่ดีต่อเรือนจำจึงทำให้ปกครองได้ง่าย และเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษก็จะมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี สามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมได้ง่ายขึ้น

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำจัดสร้างสนามกีฬา หรือจัดหาสถานที่ให้ผู้ต้องขังได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของสถานที่ ประเภทกีฬา ซึ่งควรกำหนดบริเวณ และสถานที่โดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมและเพื่อความปลอดภัยในการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง

ในส่วนของกิจกรรมนันทนาการด้านบันเทิงให้เรือนจำจัดขึ้นในช่วงเทศกาลต่าง ๆ หรือตามโอกาสอันเหมาะสม เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การแสดงดนตรีสากล หรือประกอบกิจกรรมดนตรี โดยเรือนจำจัดหาอุปกรณ์ดนตรีเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนให้มีการแสดงดนตรีนั้น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ให้ทางเรือนจำส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังที่มีความสนใจทางด้านดนตรีมีโอกาสร่วมกิจกรรม โดยการหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ทางด้านดนตรีมาฝึกสอนเพื่อให้ผู้ต้องขังพัฒนาความสามารถจนนำไปประกอบอาชีพได้ ส่วนของผู้ต้องขังชรา และป่วยให้เรือนจำจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้ต้องขัง โดยไม่ให้ปฏิบัติ เช่นเดียวกับผู้ต้องขังปกติ³² นอกจากนี้กิจกรรมในข้างต้นทางกรมราชทัณฑ์กำหนดให้มีการอบรมผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตภายในเรือนจำอย่างมีความสุขและยังมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังหลักสูตรลัทธิศาสนาตามแนวทางพระธรรมมงคลญาณ³³

ในส่วนของเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีผู้ต้องขังจำนวนมาก มีความแออัดทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียด การจัดกิจกรรมนันทนาการในด้านต่าง ๆ เพื่อคลายเครียดให้แก่ผู้ต้องขังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีจะทำให้การบริหารจัดการเรือนจำ เป็นเรื่องที่ย่างและลดปัญหาด้านสุขภาพของผู้ต้องขัง ช่วยต่อการควบคุมผู้ต้องขังอีกด้วย

โดยปกติเมื่อผู้ต้องขังทำกิจกรรมต่างๆจนเหนื่อยในเวลากลางวันแล้วหลังจากรับประทานอาหารเย็นและขึ้นเรือนนอนเพื่อพักผ่อนในเวลา 16.00 น. ในช่วงเวลานี้ทางเรือนจำได้จัดให้มีโทรทัศน์เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ชมเป็นการพักผ่อนหย่อนใจคลายเครียดเปิดเวลาประมาณ 16.30 น.จนถึง 21.00 น.โดยรายการที่ทางเรือนจำเปิดให้ผู้ต้องขังดูชมจะไม่ใช่รายการสด ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิ์ในการ

³² ญัฐยา จรรยาเลิศ, “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต”, 110.

³³ หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0704.4/12153, 22 เมษายน 2559

เลือกช่องต่าง ๆ เพื่อรับชม แต่ทางเรือนจำจะอัดเทปเพื่อคัดกรองรายการที่จะให้ผู้ต้องขังเข้าชม โดยอาจจะเปิดภาพยนตร์ สารคดี หรือมิวสิควิดีโอให้ดูสลับสับเปลี่ยนกันไป

ในส่วนของกิจกรรมนันทนาการหรือกีฬา อื่น ๆ ที่จัดให้ผู้ต้องขังในวันเสาร์อาทิตย์ ในวันเสาร์อาทิตย์จะจัดโทรทัศน์ไว้สองจุดโดยจะเปิดรายการสดจากโทรทัศน์และถ่ายทอด การชกมวยไทย ให้ผู้ต้องขังได้รับชมกัน ส่วนในด้านกีฬาต่าง ๆ ที่จะจัดให้ผู้ต้องขังนั้นทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่สามารถจัดให้ได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านสถานที่ไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะดำเนินการด้านกีฬา

ส่วนกิจกรรมในช่วงวันหยุดพิเศษ เช่นปีใหม่หรือสงกรานต์ ทางเรือนจำได้จัดให้มีดนตรีจากภายนอกเข้ามาแสดงให้ผู้ต้องขังได้รับชมในเรือนจำ มีการตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งภายในเรือนจำ แต่กิจกรรมในวันหยุดพิเศษนี้ในปีที่ผ่านมาทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีไม่ได้จัดกิจกรรมดังกล่าวเพราะข้อจำกัดด้านสถานที่คือไม่มีพื้นที่รองรับกับการจัดกิจกรรมดังกล่าว³⁴

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านนันทนาการของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานด้านนันทนาการที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดดังต่อไปนี้

ในกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 71 ที่ว่าด้วยการกำหนดให้คนต้องขังและคนฝากขังนั้น โดยปกติอนุญาตให้ออกเดินออกนอกห้องขัง หรือออกกำลังกายตามกำหนดเวลาและเขตที่ซึ่งพัสดีเห็นสมควร ส่วนผู้ต้องขังอื่นเว้นแต่ระหว่างต้องโทษฐานผิดวินัย ให้มีโอกาสพักผ่อนและจัดให้ออกกำลังกายตามควร อีกทั้งการกำหนดให้ทางเรือนจำต่าง ๆ จัดบริการด้านการออกกำลังกาย โดยจัดประเภทกีฬาไว้หลายๆอย่างเพื่อให้ผู้ต้องขังได้เลือกตามความสนใจของตน อีกทั้งยังกำหนดให้จัดกิจกรรมด้านอื่น ๆ เช่นดนตรี ศิลปะด้วย จากข้อกำหนดดังกล่าว ทางเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ไม่ได้ทำตามมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนด โดยทางเรือนจำไม่มีบริการด้านการกีฬาเนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ แต่ในด้านนันทนาการอื่น ๆ ทางเรือนจำได้จัดให้มีการแสดงดนตรี มีเครื่องดนตรีสากล ไว้ให้ผู้ต้องขังที่มีความสนใจได้เล่น และได้มีการจัดแสดงดนตรีทุกวันพุธตอนบ่ายบริเวณชุมชนบำบัด ในส่วนของการจัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้แก่ผู้ต้องขังทางเรือนจำได้จัดให้มีการอบรม โครงการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง หลักสูตรลัทธิศาสนาตามแนวทางพระธรรมมงคลญาณ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้ต้องขัง เพื่อจะใช้ชีวิตในเรือนจำอีกด้วย³⁵

³⁴ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559.

³⁵ กัญญาพัชร อ่วมศิริ นักทัศนวิทยาชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป, สัมภาษณ์โดยนายอากาศกร งามปลอด, เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี , 6 มิถุนายน 2559.

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำ กลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังจะเห็นได้ว่าในหลาย ๆ ด้านทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้ได้ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด แบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง ด้านข้อจำกัดในด้านสถานที่
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง ด้านข้อจำกัดในด้านจำนวนของผู้ต้องขัง
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านงบประมาณ
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านจำนวนเจ้าหน้าที่
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านข้อกำหนดความมั่นคงของเรือนจำ
6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทางเจ้าหน้าที่เรือนจำ

จากปัจจัยที่กล่าวมาทั้ง 6 ด้านซึ่งส่งผลให้ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ข้อจำกัดด้านสถานที่

ในด้านข้อจำกัดด้านสถานที่ ในปัจจุบันเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ เลขที่ 78 ถนนดอนนาก ตำบลตลาด อำเภอเมือง สุราษฎร์ธานี อยู่ติดกับโรงเรียนสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ เศษ ภายในเรือนจำประกอบด้วย 1.ตึกอำนวยการ 2.เรือนนอนผู้ต้องขังจำนวน 3 เรือนนอน 3.โรงสุทกรรมและบริเวณรับประทานอาหาร 4.โรงงานฝึกวิชาชีพ 5.สถานพยาบาล 6.ห้องสมุด 7.ซังหญิง

ในปัจจุบันทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่อาจปฏิบัติตามมาตรฐานในด้านการบริการที่พักอาศัยให้เพียงพอได้ เนื่องด้วยเรือนจำมีพื้นที่จำกัดเพียง 7 ไร่ แต่กลับต้องรองรับผู้ต้องขังประมาณ 4000 กว่า คน ทางเรือนจำก็ได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการนำโรงงานฝึกวิชาชีพบางส่วน

มาปรับปรุงเป็นเรือนนอนเพื่อลดปัญหาความแออัดในเรือนนอน และเนื่องจากการที่ทางเรือนจำมีพื้นที่จำกัดนั้น ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน เกี่ยวกับการให้บริการด้านกีฬาได้

2.2 ด้านจำนวนประชากรของผู้ต้องขัง

เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบันมีผู้ต้องขังจำนวนประมาณ 4000 คนเศษ ในเกณฑ์มาตรฐานนั้นเรือนจำสามารถรับผู้ต้องขังได้ไม่เกิน 2000 คน จากจำนวนผู้ต้องขังที่เกินมา 1 เท่าตัวทำให้ทางเรือนจำไม่อาจปฏิบัติตามมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนดได้ ในหลายด้าน เช่น ด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องขัง เนื่องด้วยจำนวนผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากทำให้ทางเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจำแนกผู้ต้องขังไว้ตามมาตรฐานการคัดแยกผู้ต้องขังตามคดี การเฝ้าระวังผู้ต้องขังข่มขู่คุกคามผู้ต้องขังด้วยกันก็ทำได้ยากเนื่องด้วยปริมาณเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

2.3 ด้านงบประมาณ

งบประมาณที่ทางเรือนจำได้รับการจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอ จึงทำให้ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานของกรมราชทัณฑ์ได้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอน ที่ต้องแจกให้แก่ผู้ต้องขังเต็มขาด ปัจจุบันก็ทำไม่ได้ตามมาตรฐานแต่อย่างใด กลับเป็นภาระที่ผู้ต้องขังต้องจัดซื้อเอง นอกจากด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอนแล้วปัจจัยด้านงบประมาณยังส่งผลถึงมาตรฐานด้านการรักษาพยาบาล เนื่องด้วยเวชภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านคุณภาพของอาหารก็ลดคุณภาพตามงบประมาณที่จำกัด

2.4 ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่

โดยปกติจำนวนผู้คุมต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากลคือ ผู้คุม 1 คนต่อผู้ต้องขัง 15 คน แต่ที่เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีผู้ต้องขังประมาณ 4000 คน มีเจ้าหน้าที่ เพียง 145คน เฉลี่ยผู้คุม 1 คนต้องดูแลผู้ต้องขัง 27 คน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานสากล จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังในด้านความปลอดภัย ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องด้วยจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการติดตามเฝ้าระวังผู้ต้องขัง

2.5 ด้านข้อกำหนดความมั่นคงของเรือนจำ

ข้อกำหนดด้านความมั่นคง บางข้อก็ส่งผลต่อมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี กำหนดเวลาในการรับประทานอาหารเย็นไว้ในเวลา 15.00 น. ซึ่งผู้ต้องขังบางคนทานอาหารไม่เสร็จ เพราะติดปัญหาด้านความมั่นคงต้องขึ้นเรือนนอนเวลา 16.00 น. นอกจากการรับประทานอาหารแล้ว การจัดกิจกรรมนันทนาการช่วงวันหยุดประจำปี เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ ซึ่งในอดีตเคยมีการจัดแสดงดนตรีภายในเรือนจำ ปัจจุบันก็ไม่มีการจัดแสดงเพราะกลัวจะเกิดปัญหาด้านความมั่นคงตามมา

2.6 ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทางเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ในปัจจุบันด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เจ้าหน้าที่ในเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ อาจจะมีย่อจำกัดทางด้านอื่น ๆ จึงไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนดได้ แต่ในด้านการตรวจรักษาพยาบาล ถึงแม้ว่าเวชภัณฑ์จะคลาดแคลน เจ้าหน้าที่พยาบาลสามารถทำการตรวจให้ได้ ไม่มีความยุ่งยากแต่อย่างใด แต่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของกรมราชทัณฑ์ในด้านนี้ เนื่องจากขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดจิตสำนึก จรรยาบรรณทางการแพทย์เป็นอย่างมาก

การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตภาพนั้น ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้ต้องขังอื่นและเจ้าหน้าที่ ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียด มักจะส่งผลต่อการปฏิบัติตามคำสั่งของทางเจ้าหน้าที่ ควบคุมดูแลยาก แต่ถ้าผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐาน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังดีขึ้น ความเครียดลดน้อยลง ผู้ต้องขังก็จะปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่โดยไม่มีการขัดขืน ควบคุมดูแลง่าย และใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ต้องขังอื่นได้โดยไม่มีปัญหาตามมา

ในส่วนของเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้านคุณภาพชีวิตที่สูงกว่ามาตรฐานนั้น กระทำได้ยากเพราะส่วนใหญ่จะติดข้อจำกัด ในด้าน สถานที่ จำนวนประชากรงบประมาณ จำนวนบุคลากร และข้อจำกัดเกี่ยวกับความมั่นคง ในส่วนของการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังนั้น ทางเรือนจำได้ปฏิบัติสูงกว่ามาตรฐาน แบ่งได้เป็น 3 ข้อดังนี้

1. การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการบริการอาหาร
2. การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติ
3. การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทางจดหมายและโทรศัพท์

3.1 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการบริการอาหาร

มาตรฐานด้านการบริการอาหาร โดยปกติแล้ว กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2475 ข้อ 77 กำหนดไว้ว่า ให้จัดให้ ผู้ต้องขังได้รับประทานอาหารอย่างน้อย 2 มื้อ คือเช้าและเย็น อาหารมื้อหนึ่งๆ ให้ประกอบด้วยข้าวหรือสิ่งอื่นแทนข้าว และกับข้าวหรือสิ่งอื่นแทนกับข้าว แต่จากมาตรฐานดังกล่าวเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติสูงกว่ามาตรฐานโดยทำการเลี้ยงอาหารผู้ต้องขัง จากวันละ 2 มื้อ เป็น วันละ 3 มื้อ มื้อ โดยมื้อเช้ารับประทานอาหารเช้าประมาณ 7.00 น. มื้อเที่ยงเวลา 12.00 น.และมื้อเย็นเวลาประมาณ 15.30 น. โดยส่วนใหญ่อาหารมื้อเช้าจะเป็นข้าวสวยพร้อมทั้งข้าว 1-2 อย่างกับข้าวอาจจะเป็นแกงเผ็ดกับผักตามฤดูกาลตามความเหมาะสม ส่วนมื้อเที่ยงจะเป็นข้าวต้มพร้อมทั้งข้าว 1 อย่าง มื้อเย็นก็จะเป็นข้าวสวยพร้อมทั้งข้าว 1-2 อย่างเหมือนมื้อเช้า ซึ่งจากปฏิบัติดังกล่าว ถือเป็นการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด

3.2 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติ

มาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติโดยปกติแล้วเรือนจำแต่ละแห่งจะอนุญาตให้ญาติผู้ต้องขังมาเยี่ยมผู้ต้องขัง โดยมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละเรือนจำ แต่ก็มีมาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดดังนี้ ผู้ต้องขังจะได้รับการเยี่ยมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับลำดับชั้นของนักโทษ โดยกฎหมายกำหนดให้นักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการเลื่อนชั้น ได้รับการประโยชน์โดยมีสิทธิได้รับการเยี่ยมญาติเพิ่มขึ้น แต่หากถูกลดชั้นสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมก็จะลดลงด้วย โดยกำหนดให้นักโทษชั้นเยี่ยมได้รับการเยี่ยมสัปดาห์ละครั้ง นักโทษชั้นดีมาสองสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นดีสามสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นกลางสี่สัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวห้าสัปดาห์ต่อครั้ง นักโทษชั้นเลวมากหกสัปดาห์ต่อครั้ง ส่วนคนต้องขังและคนฝากขังให้โอกาสได้รับการเยี่ยมญาติพี่น้องได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เนื่องจากถือว่าการเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องขังซึ่งประพฤติดันดี ดังนั้นผู้ต้องขังที่ประพฤติดีและได้เลื่อนลำดับชั้นขึ้นไป จะได้รับสิทธิในการเยี่ยมญาติบ่อยขึ้น

จากมาตรฐานในด้านการเยี่ยมดังกล่าวปัจจุบันทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ไม่ได้จำกัดการเยี่ยมตามระยะเวลาที่กรมราชทัณฑ์กำหนด แต่อนุญาตให้เยี่ยมนักโทษเด็ดขาดทุกชั้นได้สัปดาห์ละสองครั้ง คือวันอังคารและวันศุกร์ ส่วนนักโทษที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี ให้เยี่ยมสัปดาห์ละ 2 ครั้งเช่นกันคือวันจันทร์และวันพุธ ส่วนวันพฤหัสบดีให้ผู้ต้องขังที่ผิดวินัยกับมีอัตราโทษสูงได้รับการเยี่ยม โดยการปฏิบัติดังกล่าวของทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้านการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังเป็นการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนด

3.3 การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการติดต่อสื่อสารทางจดหมายและโทรศัพท์

การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการติดต่อทางจดหมาย

การติดต่อสื่อสารทางจดหมายกรมราชทัณฑ์ได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งจดหมายของผู้ต้องขังนั้น โดยมีมาตรฐานดังนี้ การส่งจดหมายของผู้ต้องขัง ให้เป็นไปตามลำดับชั้นของผู้ต้องขัง กล่าวคือผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมไม่มีการจำกัดการส่งจดหมาย ผู้ต้องขังชั้นดีมาอนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นดีอนุญาตให้ส่งจดหมายสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นกลางอนุญาตให้ส่งจดหมาย 2 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวอนุญาตให้ส่งจดหมาย 3 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ผู้ต้องขังชั้นเลวมากอนุญาตให้ส่งจดหมาย 4 สัปดาห์ต่อ 1 ครั้ง ส่วนคนต้องขังหรือฝากขังได้รับอนุญาตให้ส่งจดหมายถึงญาติไม่มีจำนวนจำกัด จากมาตรฐานในข้างต้นเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติ

สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คือให้ผู้ต้องขังทุกคนสามารถส่งจดหมายโดยไม่มีการจำกัดจำนวนครั้ง ทั้งผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี

การปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานด้านการติดต่อทางโทรศัพท์

การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ ในปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังมีโทรศัพท์มือถือใช้ส่วนตัวภายในเรือนจำ แต่ทางเรือนจำก็ได้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้ต้องขังมีความต้องการจะติดต่อกับญาติพี่น้องในกรณีที่มีธุระเร่งด่วน ทางเรือนจำจึงจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะไว้คอยให้บริการ ซึ่งโทรศัพท์สาธารณะนั้นถือเป็นสวัสดิการที่เรือนจำมอบให้แก่ผู้ต้องขัง ไม่ได้มีกฎหมายหรือระเบียบใด ๆ เกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะภายในเรือนจำ ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็เห็นความจำเป็น จึงจัดให้มีบริการโทรศัพท์ให้ผู้ต้องขังได้ติดต่อกับญาติแต่ไม่ได้จัดตั้งเป็นตู้สาธารณะ โดยทางเรือนจำจะทำการเปิดสถานที่ให้ผู้ต้องขังมาโทรติดต่อญาติตามวันเวลาที่ทางเรือนจำกำหนดโดยจะเปิดให้โทรศัพท์สัปดาห์ละสองวัน ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานเพราะไม่ได้มีกฎระเบียบกำหนดไว้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

การปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังนั้น ในเมื่อรัฐได้จำกัดด้านอิสรภาพของผู้ต้องขังแล้ว ก็ต้องดูแลชีวิตสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพราะเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษไปแล้ว จะได้ใช้ชีวิตอยู่รวมในสังคมตามปกติ แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษออกไปอาจจะมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งก็จะปัญหาที่รัฐจะต้องดูแล เกี่ยวกับสุขภาพที่รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในโครงการบำบัดทวง และอาจจะก่อปัญหาให้สังคมอีก เพราะฉะนั้นรัฐควรจะต้องดูแลและปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสากล

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านความต้องการพื้นฐาน (ปัจจัยสี่)

ในมาตรฐานด้านความต้องการพื้นฐาน การบริการด้านอาหาร เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดบริการอาหารให้ผู้ต้องขัง 3 มื้อซึ่งถือว่าสูงกว่ามาตรฐานที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนด แต่ในเรื่องรสชาติ ปริมาณและคุณภาพ อาจจะไม่ครบถ้วน เนื่องด้วยงบประมาณค่าอาหารที่ทางรัฐได้จ่ายให้คือรายหัวละ 31 บาท นอกจากนี้ทางเรือนจำยังได้มีการเขียนรายการอาหารล่วงหน้าไว้ 30 วัน และกำหนดให้ต้องนำอาหารที่ปรุงเสร็จมาให้พัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายชิมก่อนที่จะส่งไปให้ผู้ต้องขังซึ่งเป็นไปตามที่มาตรฐานกรมราชทัณฑ์ได้กำหนด แต่ในด้านความสะอาดของน้ำดื่มทางเรือนจำควรให้มีการเปลี่ยนไส้กรองเครื่องทำน้ำดื่มตามระยะเวลาที่กำหนด

มาตรฐานด้านการรักษาพยาบาลแม้ว่าในเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีจะมีสถานพยาบาลไว้คอยให้บริการผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยตามมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนด แต่ไม่มีแพทย์อยู่ประจำที่สถานพยาบาล มีเพียงเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ประจำอยู่ ในด้านการตรวจรักษาเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้ต้องขัง ถ้าผู้ต้องขังอาการไม่หนักจริงๆจะไม่ได้รับการตรวจรักษา ส่วนผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยทั่วไปจะได้รับยาตามอาการที่ผู้ต้องขังบอกซึ่งมีผู้ต้องขังด้วยกันเป็นคนจัดยาให้ ในด้านการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาภายนอกเรือนจำ เนื่องจากบางคนมีโรคประจำตัวหรือโรคที่ทางสถานพยาบาลในเรือนจำไม่สามารถรักษาได้ก็จะส่งไปโรงพยาบาลนอก ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ยุ่งยาก ในด้านที่พักในสถานพยาบาลมีเตียงรองรับผู้ป่วยมีการแยกห้องในกรณีโรคติดต่ออย่างชัดเจน ส่วนการควบคุมโรคติดต่อโรคผิวหนัง ไม่มีมาตรการที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถควบคุมโรคได้

มาตรฐานด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอน ทางเรือนจำไม่ได้แจกเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มหลับนอนให้ผู้ต้องขังทุกคน เพราะมีผู้ต้องขังจำนวนมากกว่าเครื่องนุ่งห่มที่ได้รับมา และไม่อนุญาตให้ญาติฝาก

เสื้อผ้าให้ซิง เนื่องจากมีปัญหาจากการนำยาเสพติดซุกซ่อนเข้ามาเก็บของฝาก แต่ทางเรือนจำก็ได้จัดจำหน่ายเสื้อผ้าที่ร้านค้าสวัสดิการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใดในเรื่องนี้ ส่วนผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติมาเยี่ยมไม่มีเงินก็สามารถแจ้งทางเจ้าหน้าที่เพื่อรับเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มได้ ในด้านนี้แม้ทางเรือนจำจะไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณแต่ผู้ต้องขังก็ไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ต้องขังสามารถซื้อได้ที่ร้านค้าสวัสดิการ

มาตรฐานด้านการจัดการที่พักอาศัย ในด้านที่พักอาศัยหลบนอน เนื่องจากทางเรือนจำมีผู้ต้องขังเกินจำนวนที่ทางเรือนจำกำหนด ทำให้ในเรือนนอนมีความแออัด และไม่สามารถแก้ไขอย่างอื่นได้นอกจากการสร้างเรือนจำใหม่ เกี่ยวกับการถ่ายเทของอากาศ เนื่องด้วยผู้ต้องขังมีจำนวนมาก อากาศในห้องนอนจึงร้อนและไม่ถ่ายเท แต่ทางเรือนจำก็ได้แก้ปัญหาโดยการติดพัดลมระบายอากาศนับสิบตัว ในด้านความสะอาดก็มีผู้ต้องขังที่รับผิดชอบทำความสะอาดทุกวัน จะมีก็แต่ความแออัดที่ถือว่าทำให้ผู้ต้องขังใช้ชีวิตอย่างไม่มีความสุข

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด

มาตรฐานในด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด ทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดการสำรวจผู้ต้องขังที่เข้าหลักเกณฑ์ และดำเนินการ ทำการพักการลงโทษให้ผู้ต้องขังทุกปี ในส่วนของผู้ต้องขังที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ไม่ได้รับการพักโทษ ก็จะมีการลดวันลงโทษ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ต้องขังจะไม่เคยมีใครรับโทษเต็มยกเว้นในกรณีที่ผู้ต้องขังทำผิดวินัย หรือผู้ต้องขังที่ได้รับโทษไม่เกินหนึ่งปี ในส่วนของการพระราชทานอภัยโทษนั้นเมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกา ทางเรือนจำก็จะดำเนินการให้ผู้ต้องขังทุกคน อาจจะมีเวลาช้าไปบ้างประมาณสองสัปดาห์หลังจากวันประกาศ ส่วนผู้ต้องขังที่ได้รับการอภัยโทษโดยการลดโทษทางเรือนจำก็จะดำเนินการให้ทุกคนในเวลาต่อมา ในด้านมาตรฐานเกี่ยวกับการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนดทางเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีถือว่าปฏิบัติตามมาตรฐานอย่างเคร่งครัด

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องขัง

มาตรฐานด้านความปลอดภัยในชีวิตผู้ต้องขัง ทางเรือนจำได้ให้ความสำคัญในด้านนี้ โดยในขั้นตอนแรกรับ ทางเจ้าหน้าที่จะทำการคัดแยกผู้ต้องขังโดยการสอบถามว่า มีคู่อริอยู่ในเรือนจำนี้หรือไม่ ถ้ามีก็จะทำการแยกผู้ต้องขังทั้งสอง ไม่ให้อยู่ห้องนอนและกองงานเดียวกัน นอกจากการจำแนกในขั้นต้นแล้ว การเฝ้าระวังการติดตามของทางเจ้าหน้าที่ โดยจะให้ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ต้องขังชั้นดี คอยหาข่าวและสอดส่องดูแลภายในห้องนอน เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังคุกคามผู้ต้องขังด้วยกัน นอกจากการจำแนกผู้ต้องขัง และการเฝ้าระวังแล้ว บทลงโทษก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำความผิด วิวาทกับผู้อื่น ซึ่งการเขียนอาจจะรุนแรงป่าเถื่อน แต่ผู้ต้องขังก็ยินดีที่จะโดนเขียนตีกว่า การที่เจ้าหน้าที่จะลดชั้นผู้ต้องขังที่ผิดวินัย เพราะจะไปกระทบกับการได้รับพระราชทานอภัยโทษ การพักการลงโทษ และการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังอีกด้วย การปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยใน

ชีวิตของผู้ต้องขัง ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานได้ เนื่องด้วยข้อจำกัดในด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่มีน้อยโดยอัตราเฉลี่ย อยู่ที่ 1ต่อ 27 คน ซึ่งมากกว่ามาตรฐานที่กำหนดถึง 12 คน

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านการติดต่อสื่อสาร

มาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขัง ในปัจจุบันทางเรือนจำกำหนดให้ได้รับการเยี่ยม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในผู้ต้องขังทั่วไป และ 1 ครั้งสำหรับผู้ต้องขังโทษสูงและผิดวินัย ซึ่งถือว่าการปฏิบัติสูงกว่ามาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์กำหนด ซึ่งระยะเวลาในการเยี่ยมขั้นต่ำคือ 10 นาที อาจจะมีมากกว่านั้น ในกรณีในวันนั้นญาติผู้ต้องขังมาเยี่ยมมีจำนวนน้อย ปัจจุบันไม่มีการฝากของจากภายนอกเรือนจำให้กับผู้ต้องขัง เมื่อไม่ต้องนำของฝากมาจากข้างนอก จึงเป็นการลดขั้นตอนในการตรวจของฝาก ทำให้การเยี่ยมญาติดำเนินการได้เร็วขึ้น ในอดีตญาติต้องมารอคิวตั้งแต่เวลา 05.00 น. และจะได้เข้าเยี่ยมผู้ต้องขังเวลา 09.00 น. ปัจจุบันทางเรือนจำได้ดำเนินการให้ ญาติสามารถสั่งของจากร้านค้าสวัสดิการ และสั่งอาหารจากทางขังหญิง เพื่อเป็นของฝากให้ผู้ต้องขังได้ อาจจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับญาติผู้ต้องขัง แต่ก็มีผลดีเพราะทำให้หมดปัญหาด้านยาเสพติดที่ซุกซ่อนมากับของฝากจากภายนอก ในด้านสถานที่เยี่ยม ถือว่ามีความสะอาดและเป็นสัดส่วน เพราะมีกระจกกันแสงสัดส่วนอย่างชัดเจนเพื่อเพิ่มความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องขังและญาติที่มาเยี่ยม

มาตรฐานการติดต่อทางจดหมายและโทรศัพท์ เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ไม่ได้กำหนดจำนวนครั้งที่ส่งจดหมาย ผู้ต้องขังสามารถส่งจดหมายโดยไม่จำกัดจำนวน ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนด ในกรณีที่รับจดหมายจากภายนอกจะมีการเปิดซองจดหมายทุกฉบับ เพื่อตรวจสอบสิ่งผิดกฎหมาย แต่จะไม่มีการอ่านจดหมาย ในส่วนของจดหมายที่ผู้ต้องขังส่งไปภายนอก ก็อาจจะมีการสุ่มตรวจบ้างแต่ไม่เคร่งครัด ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยตรวจ แต่จดหมายกว่าจะถึงมือผู้รับใช้เวลาานาน บางทีใช้เวลาถึงสองสัปดาห์ ทั้งที่อยู่ภายในจังหวัดเดียวกัน ด้านการติดต่อทางโทรศัพท์ทางเรือนจำได้จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะ แบบไม่ได้ตั้งตู้ถาวรไว้ คอยให้บริการในวันเวลาที่เรือนจำกำหนดซึ่งถือเป็นการดำเนินการที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังอย่างเด่นชัด เนื่องด้วยเรือนจำภายในประเทศไทยที่มีโทรศัพท์ไว้ให้บริการมีไม่กี่แห่ง เป็นการปฏิบัติที่สูงกว่ามาตรฐาน เป็นสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขัง

มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ

มาตรฐานในด้านกิจกรรมคลายเครียด และการจัดการด้านกีฬา เนื่องด้วยเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่จำกัด จึงไม่อาจจัดการด้านกีฬาให้ผู้ต้องขังได้ แต่มีกิจกรรมคลายเครียดในด้านอื่น โดยทางเรือนจำได้จัดเครื่องดนตรีสากล ประกอบด้วยกลอง กีตาร์ เบส และคีย์บอร์ด ซึ่งจะมีการแสดงดนตรีทุกวันพุธ เฉพาะในชุมชนบำบัด ผู้ต้องขังกองงานอื่นไม่สามารถมาร่วมได้ ทางเรือนจำมีห้องสมุดไว้คอยบริการ สามารถยืมหนังสือขึ้นไปอ่านบนเรือนนอนได้ แต่หนังสือภายในห้องสมุดมีจำนวนจำกัด

นอกจากนี้ทางเรือนจำมีโทรทัศน์ให้ผู้ต้องขังได้ดูทุกๆวันในช่วงเย็น เพื่อให้ผู้ต้องขังรู้สึกผ่อนคลายจากความเครียด

4.2 ข้อเสนอแนะ

มาตรฐานในด้านที่อยู่อาศัย ในขณะที่งบประมาณภาครัฐมีจำนวนจำกัด การของบประมาณมาจัดสร้างอาคารหรือก่อสร้างเรือนจำใหม่ก็คงเป็นไปได้ยาก จึงต้องมองไปที่การจำกัดจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นมา ซึ่งผู้ต้องขังทั้งหมดของเรือนจำนั้น 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นนักโทษคดียาเสพติด ส่วนใหญ่เป็นคดียาไอซ์ ยาบ้า มีความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งมีอัตราโทษคือ จำคุก 4-15 ปี ใน พรบ.ยาเสพติดกำหนดให้มีสารบริสุทธิ์ แอมเฟตามีน 375 มิลลิกรัมขึ้นไป เป็นการครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งในความเป็นจริง ส่วนใหญ่ผู้ต้องหาไปซื้อยามาเสพ ไม่มีพฤติกรรมในการจำหน่ายยา แต่เนื่องด้วยผู้ค้ายาส่วนใหญ่จะจำหน่ายยา 1 หน่วยซึ่งมีน้ำหนักประมาณ 1 กรัม ก็เท่ากับ 1000 มิลลิกรัม จึงทำให้ผู้ที่ถูกดำเนินคดีข้อหาครอบครองซึ่งโทษปรับ กลายเป็นครอบครองเพื่อจำหน่ายทันที โดยมีโทษจำคุก 4 ปี รับสารภาพอาจจะเหลือ 2 ปี ทำให้เกิดสภาวะนักโทษล้นเรือนจำ ถ้ามีการแก้กฎหมายให้สารบริสุทธิ์จาก 375 มิลลิกรัม เป็น 1000 มิลลิกรัม ถึงจะเป็นครอบครองเพื่อจำหน่ายตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ปริมาณผู้ต้องขังก็คงจะลดลง ความแออัดในเรือนจำก็คงจะลดลง

อีกทั้งยังอาจจะนำเทคโนโลยี RFID เป็นเทคโนโลยีติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขัง หรืออาจเป็นกำไลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจำกัดพื้นที่ของผู้ต้องขังในรายที่มีโทษน้อย อาจให้อยู่ที่บ้านแทนการเข้าเรือนจำเพื่อลดความแออัดไปในตัวด้วย

การใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตของผู้ถูกจำกัด หรือผู้ซึ่งศาลมีคำสั่งให้จำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตของผู้นั้น (Electronic Monitoring Of Prisoners) อาจจะมิใช่เรื่องใหม่สำหรับการบริหารงานยุติธรรมของสากลแต่ประการใด แต่ในหลายประเทศ ได้อาศัยเทคโนโลยีจากเครื่องอุปกรณ์รับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมือใด ๆ ที่ใช้ติดตามตัวนักโทษหรือผู้เคยต้องโทษ รวมไปถึงผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมประพฤติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์หรืองานคุมประพฤติสามารถติดตามพฤติกรรมของนักโทษ หรือผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมประพฤติตามเงื่อนไขหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยไมโครชิพดังกล่าวมีระบบการชี้เฉพาะด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (Radio Frequency Identification - RFID) ที่บรรจุข้อมูลส่วนตัวและประวัติอาชญากรรมของนักโทษและผู้ถูกคุมประพฤติ รวมไปถึงผู้ที่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการปล่อยตัวในกรณีอื่นๆ และไมโครชิพยังมีระบบการทำงาน ที่สอดรับกับเทคโนโลยีติดตามความเคลื่อนไหวนักโทษ หรือผู้ถูกคุมประพฤติผ่านระบบการชี้เฉพาะด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (RFID Prisoner Tracking Technology) ทำให้เจ้าหน้าที่

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ สามารถตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและติดตามความเคลื่อนไหวของนักโทษ ได้จากเครื่องมือดังกล่าวจากระบบเทคโนโลยีบอกตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System - GPS) จากดาวเทียมได้ เป็นต้น การใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวนี้ นอกจากจะส่งผลดีต่อผู้ถูกจำกัด หรือผู้ซึ่งศาลมีคำสั่งให้จำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตแล้ว ยังมีส่วนช่วยลดความแออัดของนักโทษในเรือนจำภายใต้เงื่อนไข หรือเหตุที่กฎหมายได้กำหนดไว้ จากข้อเสนอดังกล่าวน่าจะช่วยให้ทางเรือนจำปฏิบัติตามมาตรฐานด้านที่พักอาศัยได้ โดยความแออัดภายในเรือนนอนน่าจะลดลงไม่มากก็น้อย

มาตรฐานในด้านการรักษาพยาบาล เนื่องด้วยปัญหาขาดแคลนแพทย์จึงทำให้ผู้ต้องขังไม่ได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานในด้านเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอีกทั้งเจ้าหน้าที่พยาบาลของเรือนจำก็ไม่มีควมรับผิดชอบต่อผู้ต้องขัง ดังนั้นควรจะหาวิธีที่ทำให้แพทย์ที่อยู่ภายนอกเรือนจำให้เข้าไปตรวจรักษาผู้ต้องขังภายในเรือนจำ ในปัจจุบันเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้นำระบบ VDO CONFERENCE เพื่อใช้ในการฝากขังโดยให้ผู้ต้องขังไม่ต้องออกไปศาล ซึ่งเทคโนโลยีนี้จะนำมาพัฒนาหรือต่อยอดเป็นระบบการรักษาทางไกล (Telemedicine) โดยไม่ยาก การรักษาทางไกล (Telemedicine) เป็นการรักษาโดยใช้เทคโนโลยี ด้วยการเชื่อมกล้องวิดีโอระหว่างผู้ต้องขังในเรือนจำ และแพทย์ที่จะทำการรักษาภายนอกเรือนจำ และการเชื่อมต่ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องตรวจฟังของหมอ (Stethoscopes) เครื่องเอ็กซเรย์ (X-RAY machines) โดยแพทย์สามารถทำการตรวจวินิจฉัยโรค และให้การรักษาด้วยการส่งยาผ่านระบบทางไกลได้ อีกทั้งระบบจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา ประหยัดงบประมาณ ลดความยุ่งยากในด้านต่างๆ การรักษาพยาบาลแบบใหม่นี้ นับได้ว่าเป็นความก้าวหน้าของระบบการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขัง ที่จะให้ผู้ต้องขังได้รับการรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และไม่มีปัญหาด้านการรักษาความปลอดภัย ทั้งผู้ต้องขังก็ได้รับการรักษาที่มีคุณภาพมากขึ้นอีกและทางเรือนจำก็ลดค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัยในการควบคุมนักโทษไปนอกเรือนจำ

มาตรฐานในด้านเครื่องนุ่งห่มหลับนอน ปัจจุบันเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี มีผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจึงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อเครื่องนุ่งห่ม ในอดีตทางเรือนจำอนุญาตให้ญาตินำชุดเสื่อยัดกางเกงขาสั้น รองเท้าแตะมาให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ ในส่วนผู้ต้องขังอื่น ๆ ที่ต้องไปขึ้นศาลหรือเยี่ยมญาติ หรือออกไปทำงานสาธารณะ ก็ให้ใส่ตามระเบียบที่เรือนจำกำหนด ในปัจจุบันทางเรือนจำไม่อนุญาตให้ทางญาติฝากเสื้อผ้าให้ผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้ต้องขังโดยต้องซื้อที่ร้านค้าสวัสดิการ ทางเรือนจำควรจะอนุญาตให้ญาตินำเสื้อผ้ามาฝากเหมือนเดิมโดยทำการตรวจสอบผ่านเครื่อง x-ray ซึ่งก็ไม่ได้ยุ่งยากมากนัก แต่ในกรณีที่ผู้ต้องขังไม่มีญาติทางเรือนจำก็มีไว้ให้บริการแต่ควรเพิ่มจำนวนเสื้อผ้าให้เหมาะสมด้วยคืออย่างน้อยน่าจะมีจำนวน 3 ชุด

ในส่วนเครื่องนอน ปัจจุบันทางเรือนจำได้จัดเครื่องนอนไว้บริการ แต่ก็ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ผู้ต้องขังเอาผ้าห่มมาเย็บเป็นที่นอนกันเอง ซึ่งอาจทำให้เป็นที่สะสมของเชื้อโรคทำให้มีการแพร่ระบาดของโรคผิวหนังหรือวัณโรค ดังนั้นทางเรือนจำควรจะทำที่นอนให้เพียงพอต่อความต้องการ โดยจัดทำในรูปแบบที่นอนหนังสังเคราะห์ เหมือนในโรงพยาบาลซึ่งราคาไม่แพงมาก แล้วยังดูแลความสะอาดได้ง่าย มีผ้าปูที่ถอดซักได้ไม่มีฝุ่นและจัดทำให้ขนาดของที่นอนมีขนาดเท่ากันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างผู้ต้องขังในเรื่องขนาดของที่นอน

ในด้านการจัดการอาหารควรเพิ่มปริมาณและคุณภาพของอาหาร และอนุญาตให้ญาตินำอาหารจากภายนอกเรือนจำได้เหมือนเดิม โดยจัดซื้อเครื่องมือไอออนสแกนใช้ตรวจหายาเสพติดนำมาตรวจ เพราะใช้เวลารวดเร็วและไม่ยุ่งยากในการตรวจ

ด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้ต้องขัง ทางเรือนจำควรจะทำการติดกล้องวงจรปิดในทุกๆที่เพื่อเป็นการเพิ่มการเฝ้าระวังและยังเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้กับทางเรือนจำและตัวเจ้าหน้าที่เองอีกด้วย

มาตรฐานด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด ในด้านนี้เนื่องจากการดำเนินการที่จะปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนกำหนด ไม่สามารถกระทำได้โดยกรมราชทัณฑ์เพียงหน่วยเดียว แต่เป็นการดำเนินการที่ต้องบูรณาการกันหลายหน่วยงาน การดำเนินงานควรให้มีความรวดเร็วกว่าเดิมซึ่งจะเป็นผลดีต่อตัวผู้ต้องขังในการได้รับอิสรภาพเร็วยิ่งขึ้น

มาตรฐานการติดต่อสื่อสาร มาตรฐานด้านการเยี่ยมญาติ แม้ว่าจะปฏิบัติสูงกว่ามาตรฐานในด้านจำนวนการเยี่ยมต่อสัปดาห์ แต่ระยะเวลาในการเยี่ยมแต่ละครั้งถือว่าน้อยอยู่ การแก้ปัญหาในส่วนนี้ ถ้าจะจัดทำห้องเยี่ยมใหม่เพื่อเพิ่มจำนวนที่นั่งเยี่ยมให้รองรับจำนวนคนได้เพิ่มมากขึ้นก็ดูเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เพราะตัวอาคารที่เป็นห้องเยี่ยมต้องทุบกำแพงเรือนจำ การแก้ไขในปัญหาที่จะเพิ่มจำนวนที่นั่งเยี่ยมนี้ อาจจะทำโดยจัดทำห้องทั้งภายในภายนอกโดยที่ไม่ต้องทุบกำแพง แต่ใช้เป็นจอภาพติดกล้องและมีโทรศัพท์ คล้ายๆ กับระบบ VDO CONFERENCE เพื่อเพิ่มจำนวนที่นั่งโดยที่ไม่ต้องทุบกำแพงเรือนจำ และอาจจะมีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลไว้ ป้องกันในกรณีที่มีการสื่อสารฝ่าฝืนในกฎข้อห้ามต่าง ๆ ที่เรือนจำกำหนดได้อีกด้วย

มาตรฐานในด้านการติดต่อสื่อสาร ทางเรือนจำควรจะมีการเพิ่มช่องทางติดต่อให้สะดวกยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีอินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ไว้คอยให้บริการ อาจจะทำให้ใช้บริการอีเมลได้โดยมีระบบตรวจสอบในการที่จะดูข้อมูลของผู้ต้องขังส่ง หรืออ่านอีเมลในกรณีผู้ต้องขังได้รับ ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันมีโปรแกรมที่รองรับเกี่ยวกับงานประเภทนี้ ถือเป็นการยกระดับให้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

มาตรฐานด้านกิจกรรมนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ที่เป็นการคลายเครียดของผู้ต้องขัง การดูทีวีและรายการโทรทัศน์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะช่วงการขึ้นเรือนนอนและเปิด

โทรทัศน์ถือเป็นช่วงที่ผู้ต้องขังได้ผ่อนคลาย หลังจากเหนื่อยจากการทำงานมาทั้งวัน ทางเรือนจำควร มีการจัดรายการโทรทัศน์ที่ไม่ซ้ำซาก มีการอัปเดตรายการใหม่ ๆ อยู่เสมอ อาจจะมีเปิดสารคดี ช่องดิศพ์เวอรี่ เนชั่นแนลจีโอกราฟฟิก ตามด้วยภาพยนตร์และข่าวหรือรายการวาไรตี้ตลกต่าง ๆ สลับเปลี่ยนหมุนเวียน แต่ไม่ควรเปิดอะไรที่ซ้ำ ๆ เหมือนเดิมเพราะทำให้ผู้ต้องขังเบื่อหน่าย

ส่วนในด้านกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ อาจจะทำให้ในหนึ่งสัปดาห์ ให้มีการจัดกิจกรรม อย่างน้อยครั้งวันอาจจะเป็นตอนบ่าย โดยให้มีการแสดงดนตรี ในช่วงบ่ายของวันศุกร์ โดยให้มีการ จัดตั้งวงดนตรีโดยรับสมัครจากผู้ต้องขังที่มีความสามารถทางด้านดนตรี และในช่วงนี้อาจจะมีการ จัดเป็นชมรมในด้านต่าง ๆ และให้ผู้ต้องขังที่สนใจในแต่ละด้านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความชอบ อาจจะมีชมรมหมากรุก ชมรมภาพยนตร์ ชมรมกีฬาต่าง ๆ ซึ่งทางเรือนจำควรพิจารณาตามความ เหมาะสม แต่เห็นสมควรว่าในหนึ่งสัปดาห์ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างน้อยครั้งวัน เพื่อ เป็นการลดความเครียดจากการใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขัง

รายการอ้างอิง

หนังสือ

ประเสริฐ เมฆมณี. *หลักทฤษฎีวิทยา* กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2523.

วิทยานิพนธ์

ณัฐยา จรรชัยเลิศ. “หลักประกันสิทธิผู้ต้องขัง:กรณีศึกษาสิทธิในการดำรงชีวิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

กฎหมาย

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 75-80, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน
2480) : 15-16.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 38, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 8.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 66, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 13.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 67, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 13.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 70, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 14.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 91, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 17.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 92, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 17.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช
2479, ข้อ 97, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 19.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 95, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 18.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 94, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 18.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 35, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 7.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 40, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 8.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 100, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 19.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 108-112, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480)

: 21.

กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช

2479, ข้อ 71, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 54 ตอนที่ 6 (26 เมษายน 2480) : 14.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 ข้อ 5, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่

46 (29 พฤศจิกายน 2479) : 7.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 32 ข้อ 6, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่

46 (29 พฤศจิกายน 2479) : 7.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479, มาตรา 33, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 53 ตอนที่ 46

(29 พฤศจิกายน 2479): 8.

เอกสารอื่น ๆ

หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ 0704.4/12153, 22 เมษายน 2559

สัมภาษณ์

กัญญาพัชร อ่วมศิริ นักทัศนวิทยาชำนาญการ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป . สัมภาษณ์โดยนายอภากร

งามปลอด, เรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี , 6 มิถุนายน 2559.

นาย โจ นามสมมุติ ผู้ต้องขังคดีฉ้อโกง. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, เรือนจำกลาง
สุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559 เวลา 11.00-12.00 น.

นาย โต นามสมมุติ ผู้ต้องขังคดี พ.ร.บ.ยาเสพติด. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, เรือนจำ
กลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559 เวลา 13.00-14.00 น.

นักรบ นาคพรหม ผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร
งามปลอดภัย, เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี, 6 มิถุนายน 2559 เวลา 10.00-10.30 น.

ญาติผู้ต้องขัง. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, หน้าเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี,
23 พฤษภาคม 2559 เวลา 10.00 น.

ญาติผู้ต้องขัง. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, หน้าเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี,
23 พฤษภาคม 2559 เวลา 10.15 น.

นาย วัด นามสมมุติ ผู้ต้องขังคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, เรือนจำ
กลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559 เวลา 10.00-11.00 น.

นาย เอ นามสมมุติ ผู้ต้องขังคดี พ.ร.บ.อาวุธปืน สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, เรือนจำ
กลางสุราษฎร์ธานี, 28 มีนาคม 2559 เวลา 14.00-14.30 น.

อดีต ผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์โดย นายอากาศกร งามปลอดภัย, ม.ป.ท.,
20 พฤษภาคม 2559 เวลา 15.00-17.00 น.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ

นายอากาศกร งามปลอด

วันเดือนปีเกิด

3 พฤษภาคม พ.ศ. 2523

ประวัติการศึกษา

จบปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

